

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การประเมินผลสัมฤทธิ์ระเบียบกระทรวงการต่างประเทศ
ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทย
ที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 :
กรณีศึกษา สถานการณ์การแพร่ระบาดของ
โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019

จัดทำโดย นางสาววราทิพย์ ศุภชวโรจน์
รหัส 15016

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 15 ปี 2567
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การประเมินผลสัมฤทธิ์ระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงิน
อุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 :
กรณีศึกษา สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ
ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019

จัดทำโดย นางสาววราทิพย์ ศุภชวโรจน์
รหัส 15016

หลักสูตรนักรับราชการทูต รุ่นที่ 15 ปี 2567
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัครเดช ไชยเพิ่ม)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูต ดร. จิตรिया ปิ่นทอง)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูต จุฬามณี ชาติสุวรรณ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การพัฒนาด้านการคมนาคมระหว่างประเทศส่งผลให้การเดินทางมีความสะดวกยิ่งขึ้น และประเทศไทยมีการติดต่อและแลกเปลี่ยนการเยือนและความร่วมมือด้านต่าง ๆ ระหว่างประเทศมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีคนไทยเดินทางโยกย้ายไปพำนักในต่างประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาวมากกว่า 1,200,000 คน และเดินทางไปต่างประเทศเพื่อการท่องเที่ยวประมาณปีละ 10,000,000 คน ดังนั้น ภารกิจการช่วยเหลือคุ้มครองคนไทยจึงมีเพิ่มมากขึ้น ทั้งจำนวนผู้ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น รวมถึงลักษณะความตกทุกข์ที่มีหลากหลายรูปแบบยิ่งขึ้น

กระทรวงการต่างประเทศโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังจึงได้วางระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 ขึ้น เพื่อให้สามารถช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าตามหลักมนุษยธรรมและความเสมอภาคได้ด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

การศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้แนะนำแนวทางการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมาใช้ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของระเบียบดังกล่าวในการควบคุมการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ และการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ ทั้งนี้ จากการศึกษาพบข้อมูล ดังนี้

1. ระเบียบได้กำกับควบคุมการใช้จ่ายเงินอุดหนุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งแยกประเภทการให้ความช่วยเหลือเป็นรายการที่ไม่ต้องขอใช้เงินและรายการที่ต้องขอใช้เงินค้ำราชการ สำหรับรายการที่ต้องขอใช้เงินค้ำราชการมีการกำหนดเงื่อนไขสำหรับการยืมเงินอย่างชัดเจน ประกอบด้วย ระยะเวลาผ่อนชำระค่าใช้จ่ายที่ต้องขอใช้คืนให้แก่ทางราชการสำหรับกรณีผู้ได้รับความช่วยเหลือแจ้งความประสงค์ขอผ่อนชำระ บทลงโทษกรณีไม่ขอใช้คืนเงิน และเจ้าหน้าที่กงสุลมีการชี้แจงเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องให้ผู้ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศที่ขอรับความช่วยเหลือทราบก่อนการจัดทำหนังสือสัญญารับรองการขอใช้เงินค้ำ ระบบการบริหารงบประมาณใช้รูปแบบการทรองจ่าย เพื่อให้สำนักงานในต่างประเทศสามารถให้ความช่วยเหลือแก่คนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และกระทรวงการต่างประเทศสามารถจ่ายคืนเงินทรองจ่ายเป็นเงินสกุลท้องถิ่นตามวงเงินที่สำนักงานในต่างประเทศเบิกจ่ายจริง ทำให้ไม่ให้มีเงินเหลือจ่ายช่วยควบคุมปริมาณเงินงบประมาณที่ค้างในต่างประเทศ

2. ระเบียบสนับสนุนให้การดำเนินงานช่วยเหลือคนไทยสามารถดำเนินการได้ด้วยความรวดเร็วและเป็นรูปแบบเดียวกันทุกสำนักงาน เนื่องจาก ระเบียบได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการดำเนินงานที่ชัดเจน ช่วยลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ส่งผลให้คนไทยได้รับการให้บริการอย่างเสมอภาคและมีประสิทธิภาพ

อนึ่ง ผู้เขียนเห็นควรให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยสนับสนุนเพิ่มเติมในส่วนของ การจัดทำระบบตรวจสอบสถานะการชดใช้เงินคืน การวางหลักเกณฑ์เพื่อให้สามารถลงนามหนังสือ สัญญารับรองการชดใช้เงินคืนหรือหนังสือรับสภาพหนี้ผ่านระบบออนไลน์ และการอบรมเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานด้านกงสุลทั้งด้านระเบียบและระบบเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่เกิดความเข้าใจ สามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการทำงานจริงได้อย่างเป็นระบบ และเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกสำนักงาน และช่วยเสริมประสิทธิภาพการช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยในต่างประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัครเดช ไชยเพิ่ม เอกอัครราชทูต ดร. จิตริยา ปิ่นทอง และเอกอัครราชทูต จุฬามณี ชาติสุวรรณ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่มีคุณค่ายิ่งต่อการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้และต่อการพัฒนาการทำงานของผู้เขียนในอนาคตในการพิจารณาประเด็นต่าง ๆ อย่างรอบด้าน มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน และการพิจารณากฎหมาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ประกอบการวางแผนดำเนินงาน หากปราศจากคำแนะนำเหล่านี้ การศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้คงไม่อาจเสร็จได้โดยสมบูรณ์

ขอขอบคุณ นายธนพ ปัญญาพัฒนากุล ผู้ช่วยปลัดกระทรวง นางอัญญาพร เลิศพงศาภรณ์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารการคลัง ผู้บังคับบัญชาของผู้เขียนซึ่งได้ให้การสนับสนุนในการเข้าร่วมการอบรมในครั้งนี้ และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกท่านจากสำนักบริหารการคลังที่ได้กรุณาช่วยเหลือ สนับสนุนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้เขียนในระหว่างการอบรม

ขอขอบคุณ นายอำนาจ พละพลีวัลย์ ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ นางสาวธัญญรัตน์ มังคลรังสี หัวหน้ากลุ่มงานนิติการ นางสาวพิชญสินี มูลพฤกษ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ นางสาวลัสพรณ ตุ่มสวัสดิ์ นักการทูตชำนาญการพิเศษ กรมเอเชียตะวันออก นายสรยศ กิจภารณณ์ นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ นายศาสตร์ ชัยวรพร นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) สำนักบริหารการคลัง นางสาวพิมพ์ชนก จิระพัฒนากุล นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) สำนักบริหารการคลัง นายพงศ์ศักดิ์ เทพเรืองชัย นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ และนางสาวณัฐอร ลิมปิชาติ นักการทูตชำนาญการ กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา สำหรับข้อมูลการปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยในต่างประเทศในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ซึ่งผู้เขียนขอแสดงความชื่นชมทุกท่านที่ได้ดำเนินการกิจดังกล่าวภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง ความสำเร็จที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลจากการทำงานด้วยความทุ่มเท การเตรียมการและปรับแผนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อแก้ไขข้อติดขัดที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า และการทำงานอย่างบูรณาการกับทุกส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

ท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณคุณแม่ พี่ชาย และเจ้าหน้าที่จากสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนผู้เขียนตลอดช่วงการอบรมครั้งนี้

วราทิพย์ ศุภชวโรจน์

กันยายน 2567

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญแผนภูมิ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลัง และความสำคัญของหัวข้อที่จะศึกษา	1
1.2 การวิเคราะห์ความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ	5
บทที่ 2 การวิเคราะห์ประเด็นศึกษาและผลการศึกษา	8
2.1 ระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562	8
2.2 การประเมินประสิทธิภาพของระเบียบในการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019	12
2.3 การประเมินประสิทธิภาพของระเบียบในการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยในสถานการณ์ทั่วไป	25
2.4 สรุปผลการศึกษา	30
บทที่ 3 ข้อเสนอ	33
3.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย	33
3.2 ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ	33
บรรณานุกรม	37
ภาคผนวก	39
ก. ระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุน เพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562	40
ข. หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ	46
ประวัติผู้เขียน	50

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	จำนวนการให้ความช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ	2
ตารางที่ 2	ประโยชน์ที่เจ้าหน้าที่กงสุลได้รับจากระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562	20
ตารางที่ 3	กรณีที่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ แจ้งข้อมูลใดให้ผู้ลงนามหนังสือรับรองการขอใช้เงินคืนทราบ	21
ตารางที่ 4	ประโยชน์ที่เจ้าหน้าที่กงสุลได้รับจากระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 (2)	29
ตารางที่ 5	กรณีที่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ แจ้งข้อมูลใดให้ผู้ลงนามหนังสือรับรองการขอใช้เงินคืนทราบ (2)	30

สารบัญแนภูมิ

แนภูมิที่ 1	ความถี่ในการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยาก ในต่างประเทศ	27
แนภูมิที่ 2	ช่องทางที่คนไทยขอรับความช่วยเหลือกรณีตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ	27
แนภูมิที่ 3	ระดับความสำเร็จในการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากเทียบกับ จำนวนคำร้องที่ได้รับ	28

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง และความสำคัญของหัวข้อที่จะศึกษา

กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศประเมินว่า มีคนสัญชาติไทย (ในเอกสารฉบับนี้เรียกว่า “คนไทย”) ที่มีถิ่นพำนักในต่างประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว จำนวน 1,289,520 คน (สถานะเดือนเมษายน 2567) และมีคนไทยที่เดินทางไปต่างประเทศเพื่อการท่องเที่ยวประมาณปีละ 10,000,000 คน และในแต่ละปี คนไทยจำนวนไม่น้อยประสบปัญหาจากการประสบอุบัติเหตุ เจ็บป่วย เสียชีวิต เอกสารเดินทางและทรัพย์สินสูญหายในต่างประเทศ กระทำผิดข้อกำหนดหรือกฎหมาย ประสบภัยจากกลุ่มผู้ไม่ประสงค์ดี ตกเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ ประสบภัยธรรมชาติ ภัยจากปัญหาความขัดแย้งในประเทศต่าง ๆ รวมถึงการแพร่ระบาดของโรค

Centre for Research on Epidemiology of Disasters (CREED) ประเมินว่า ในปี 2566 ได้เกิดภัยธรรมชาติทั่วโลก จำนวน 399 ครั้ง (เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ร้อยละ 3.10) ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 86,473 คน มีผู้ได้รับผลกระทบ จำนวน 93,100,000 คน ส่งผลให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ ประมาณ 202,700,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ¹ ในขณะที่องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ประเมินว่า ตั้งแต่ปี 2562 จนถึงปัจจุบัน มีผู้ติดเชื้อจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (ในเอกสารนี้เรียกว่า “โรคโควิด-19”) มากกว่า 760,000,000 คน และตามการบันทึกอย่างเป็นทางการตั้งแต่เดือนธันวาคม 2562 มีผู้เสียชีวิต 6,900,000 คน ทั้งนี้ องค์การอนามัยโลกคาดว่า มีผู้ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดดังกล่าวมากกว่าจำนวนที่ได้บันทึกไว้² ทั้งนี้ นอกเหนือจากภัยที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ การเจ็บป่วย การเสียชีวิต การสูญเสียทรัพย์สิน และภัยจากกลุ่มผู้ไม่ประสงค์ดี คนไทยที่พำนักในต่างประเทศย่อมมีโอกาสได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ความขัดแย้งในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก และการแพร่ระบาดของโรคติดต่อข้ามพรมแดน และเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องจัดสรรทรัพยากรหรืองบประมาณในการดูแล ช่วยเหลือ ค้ำครอง

¹ Centre for Research on the Epidemiology of Disaster, CREED Crunch: Disaster Year in Review 2023, [Online], 2024, April, Available from: <https://www.cred.be/sites/default/files/CredCrunch70.pdf>.

² World Health Organization, Fact Sheets Coronavirus disease (COVID-19), [Online], 2023, Available from: [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/coronavirus-disease-\(covid-19\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/coronavirus-disease-(covid-19)).

คนไทยทั้งที่พำนักในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคงและปลอดภัยให้แก่ประชากรไทยให้สามารถดำรงชีวิตได้ตามมาตรฐานที่เหมาะสม

กระทรวงการต่างประเทศเป็นหนึ่งในหน่วยงานที่รับผิดชอบคุ้มครอง ดูแล รักษาผลประโยชน์และช่วยเหลือคนสัญชาติไทยและนิติบุคคลสัญชาติไทย รวมทั้งเรือและอากาศยานไทยในต่างประเทศ โดยมีสำนักงานในต่างประเทศ จำนวน 98 แห่ง ประกอบด้วย สำนักงานในต่างประเทศที่ให้บริการด้านกงสุล จำนวน 95 แห่ง ซึ่งประกอบด้วย สถานเอกอัครราชทูต 65 แห่ง สถานกงสุลใหญ่ 29 แห่ง และสำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทย 1 แห่ง สำนักงานในต่างประเทศถือเป็นด่านหน้าในการช่วยเหลือและดูแลคุ้มครองคนไทยในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก เมื่อการเดินทางระหว่างประเทศมีความสะดวกมากยิ่งขึ้นตามการพัฒนาด้านการเชื่อมโยงคมนาคมระหว่างประเทศ และประเทศไทยมีการติดต่อและร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นอย่างรอบด้าน คนไทยก็มีการเดินทางไปต่างประเทศมากยิ่งขึ้นทั้งในรูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยว การเข้าอบรม และการศึกษาต่อทั้งระยะสั้นและระยะยาว การโยกย้ายเพื่อทำงานหรือสร้างครอบครัวในต่างประเทศ ดังนั้น ภารกิจในการดูแลคุ้มครองคนไทยจึงมีเพิ่มมากขึ้นและมีรูปแบบของการตกทุกข์ได้ยากที่หลากหลายลักษณะมากขึ้น ทั้งนี้ ในระหว่างปีงบประมาณ 2562-เมษายน 2567 กระทรวงการต่างประเทศได้ช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยในต่างประเทศ ดังข้อมูลในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนการให้ความช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ

ปีงบประมาณ	จำนวนการให้ความช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ	จำนวนผู้ได้รับความช่วยเหลือจากสถานการณ์ฉุกเฉิน/สถานที่
2562	24,303 เคส	-
2563	140,861 เคส	-
2564	78,160 เคส	-
2565	75,113 เคส	223 คน/ยูเครน
2566	47,551 เคส	48 คน/ตุรกี, 226 คน/ชูดาน
1 ต.ค. 2566-30 เม.ย. 2567	35,319 เคส	7,470 คน/อิสราเอล 561 คน/เมียนมา (เล่าก๋าก่าย)

ที่มา: กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ

หมายเหตุ: ปีงบประมาณ 2563 มีจำนวนการให้ความช่วยเหลือสูง เนื่องจากอยู่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (โรคโควิด-19)

การช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยดังกล่าว กระทรวงการต่างประเทศจำเป็นต้องมีเครื่องมือในการดำเนินการกิจ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ (1) งบประมาณในการดูแลคุ้มครองคนไทย และ (2) แนวทาง หลักเกณฑ์ ระเบียบที่กำกับการดำเนินการเพื่อให้สามารถให้บริการแก่คนไทย ได้อย่างเท่าเทียมและเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก

1.1.1 งบประมาณในการดูแลคุ้มครองคนไทยกรณีตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ

ประกอบด้วย รายการค่าใช้จ่าย จำนวน 2 รายการ ดังนี้

1) เงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ เป็นรายการค่าใช้จ่ายภายใต้งบประมาณรายจ่ายประจำปีที่กระทรวงการต่างประเทศได้รับจัดสรรประมาณปีงบประมาณละ 25,000,000 บาท เพื่อช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ รวมถึงการอพยพคนไทยกรณีเกิดภัยพิบัติในต่างประเทศ โดยครอบคลุมการช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศใน 8 ลักษณะ³ ดังนี้

- ช่วยเหลือคนไทยตกทุกข์ได้ยากทั่วไป เช่น ทรัพย์สินสูญหาย หนังสือเดินทาง สูญหาย เจ็บป่วย นักเรียนหรือนักศึกษตกทุกข์ ค่ารักษาพยาบาล

- ช่วยเหลือแรงงานไทย เช่น ติดตามค่าจ้างค้างจ่าย ติดตามสิทธิประโยชน์อื่น ๆ

- ช่วยเหลือลูกเรือประมง

- ช่วยเหลือผู้อาจตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ เช่น ค่าประเวณี การใช้แรงงาน

ผิดกฎหมาย

- ช่วยเหลือคนไทยที่ถูกจับกุมในต่างประเทศ และการเยี่ยมเยียนนักโทษไทยในต่างประเทศ

- ช่วยเหลือกรณีเสียชีวิต เช่น สงศพ ส่งอัฐิ ฝังศพ ติดตามเงินฝังได้

- ช่วยติดตามหาญาติและตรวจสอบสภาพความเป็นอยู่

- อื่น ๆ ตามที่ได้รับการร้องขอ อาทิ ติดตามญาติที่ถูกจับกุมในต่างประเทศ

การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้คนไทยทั่วโลกเดินทางกลับประเทศไทย ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ช่วยเหลือและอพยพคนไทยกรณีเกิดภัยพิบัติ

2) งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เป็นรายการที่กระทรวงการต่างประเทศขอรับจัดสรรเมื่อรัฐบาลเห็นชอบหรือสั่งการให้สามารถเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายสำหรับภารกิจช่วยเหลือคนไทยจากงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่ออพยพคนไทยจากพื้นที่เสี่ยงภัยไปยังพื้นที่ปลอดภัยในต่างประเทศ หรืออพยพคนไทยกลับภูมิลำเนาในประเทศไทย ทั้งนี้ กรณีดังกล่าวมักเป็นภัยพิบัติที่มีความรุนแรง ส่งผลกระทบต่อคนไทยใน

³ ข้อมูลจากกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ

ต่างประเทศจำนวนมาก และจำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญจากหลายสาขาวิชาชีพเพื่อช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก ภารกิจที่ขอรับจัดสรรงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เป็นภารกิจที่กระทรวงการต่างประเทศบูรณาการการทำงานร่วมกับหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม (สถาบันนิติวิทยาศาสตร์) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงคมนาคม เช่น การช่วยเหลือคนไทยจากภัยธรรมชาติครั้งใหญ่ที่ตุรกี ภัยความไม่สงบที่ยูเครน ซูดาน อิสรเอล และเมียนมา ในระหว่างปีงบประมาณ 2565-2567

1.1.2 แนวทาง หลักเกณฑ์ ระเบียบการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ

กระทรวงการต่างประเทศได้นำระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ พ.ศ. 2549 และต่อมา นำระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 มาเป็นระเบียบกำกับการดำเนินงานและบริหารงบประมาณเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ ทั้งนี้ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 ระบุในข้อ 14 ว่า “การให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ได้รับความเดือดร้อนในต่างประเทศในลักษณะที่ต้องขอใช้หรือไม่ต้องขอใช้เงินคืนทางราชการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงหลักมนุษยธรรมและหลักความเสมอภาค”⁴

กระทรวงการต่างประเทศจึงได้จัดทำระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2562 ขึ้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำกับควบคุมการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ และเป็นแนวทางกำกับการให้บริการของข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุล โดยขยายขอบเขตและกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพิ่มเติมสำหรับรายการความตกทุกข์ได้ยากที่กระทรวงการต่างประเทศได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากคนไทยในต่างประเทศและยังไม่ได้มีระเบียบรองรับไว้ ดังนี้

- การให้ความช่วยเหลือกรณีคนไทยถูกจับกุมตัว ถูกควบคุมตัว ถูกกักขัง หรือถูกจำคุกในคดีอาญาที่ศาลยังไม่ตัดสินโทษ
- การให้ความช่วยเหลือคนวิกลจริต
- การให้ความช่วยเหลือศพไร้ญาติ หรือศพที่ญาติไม่สามารถรับผิดชอบค่าใช้จ่ายได้

⁴ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ พ.ศ. 2562

- การให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ที่มีฐานะยากจนมาก และกำหนดขั้นตอนและเงื่อนไขการยกเว้นการชดใช้หนี้สำหรับกรณีดังกล่าว
- กำหนดบทลงโทษกรณีไม่ชดใช้เงินคืนตามหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืน หรือหนังสือรับสภาพหนี้ขึ้นใหม่ ให้กระทรวงการต่างประเทศสามารถปฏิเสธ ยับยั้ง ยกเลิก และเรียกคืนหนังสือเดินทางของบุคคลดังกล่าว

1.2 การวิเคราะห์ความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ

การช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยในต่างประเทศเป็นหนึ่งในภารกิจภาครัฐที่มีความสำคัญประการหนึ่งของกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าให้แก่คนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศตามหลักมนุษยธรรมและความเสมอภาค ภารกิจดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นแก่คนไทยที่จำเป็นต้องย้ายถิ่นพำนักไปต่างประเทศแบบระยะยาว หรือมีภารกิจและกำหนดการท่องเที่ยวแบบระยะสั้นในต่างประเทศว่า สามารถขอรับคำแนะนำ ความช่วยเหลือ และการดูแลคุ้มครองจากรัฐบาลไทยได้ในกรณีที่เกิดความเดือดร้อนและตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ ซึ่งส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในการเดินทางไปต่างประเทศเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ การศึกษาเรียนรู้และรับการถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ การเดินทางเพื่อท่องเที่ยวและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พร้อมทั้งสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมภาพลักษณ์ของรัฐบาลไทยต่อประชาคมโลกว่า รัฐบาลไทยให้การส่งเสริม สนับสนุน และดูแลให้คนไทยในประเทศต่าง ๆ ปฏิบัติตามธรรมเนียมและกฎหมายท้องถิ่น ไม่เป็นภาระต่อระบบประกันสังคมและสาธารณสุขพื้นฐาน และไม่เป็นภาระแก่ประเทศที่คนไทยพำนักในกรณีเกิดภัยพิบัติ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ประสงค์ที่จะศึกษาและประเมินประสิทธิภาพการนำระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 มาบังคับใช้ เพื่อตอบคำถามว่า ระเบียบดังกล่าวได้ช่วยส่งเสริมหรือเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่กึ่งสุลในการให้บริการดูแลคุ้มครองคนไทยมากน้อยเพียงใด และช่วยให้การบริหารงบประมาณรายจ่ายเงินอุดหนุนช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของการขอรับจัดสรรงบประมาณ มากน้อยเพียงใด โดยนำแนวทางการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และการดำเนินงานของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมาใช้โดยเทียบเคียง โดยกำหนดที่จะตรวจสอบการดำเนินการใน 2 แนวทาง คือ

- 1) การตรวจสอบแบบมุ่งเน้นผลการดำเนินงาน เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานบรรลุผลตามจุดประสงค์ของงบประมาณ ระเบียบดังกล่าวได้เอื้ออำนวย สนับสนุน เพิ่มประสิทธิภาพในการให้ความช่วยเหลือคนไทยมากน้อยเพียงใด และได้ให้บริการโดยเสมอภาคและเท่าเทียมหรือไม่

2) การตรวจสอบแบบมุ่งเน้นระบบ เพื่อตรวจสอบว่า กระทรวงการต่างประเทศมีการกำกับควบคุมการบริหารงบประมาณและให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศได้สอดคล้องกับระเบียบหรือไม่

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ใช้การเก็บข้อมูล 2 รูปแบบ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงาน ประกอบด้วย ความถี่ในการนำระเบียบมาใช้ในการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ ร้อยละความสำเร็จในการให้ความช่วยเหลือเมื่อเทียบกับจำนวนคำร้องที่ได้รับ ช่องทางที่คนไทยติดต่อขอรับความช่วยเหลือจากสำนักงานในต่างประเทศ

- ส่วนที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพของระเบียบ ประกอบด้วย ประโยชน์ที่เจ้าหน้าที่กงสุลได้รับจากระเบียบ

- ส่วนที่ 3 การประเมินการนำระเบียบมาใช้ในการให้บริการ กรณีผู้ได้รับ ความช่วยเหลือต้องชดใช้เงินคืนราชการ ประกอบด้วย การชี้แจงเงื่อนไขการยืมเงินราชการและข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ผู้ได้รับความช่วยเหลือทราบ

- ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและคำแนะนำ

การกำหนดผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็น 2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1) กลุ่มตัวอย่างข้าราชการ จำนวน 15 คน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการอำนวยความสะดวกให้คนไทยเดินทางกลับประเทศไทยในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19

2) กลุ่มตัวอย่างข้าราชการ จำนวน 35 คน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลหรืออัครราชทูตที่ปรึกษา ซึ่งกำกับดูแลงานฝ่ายกงสุล ระหว่างปี 2562-2567 ภายหลังจากระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 มีผลบังคับใช้ และเป็นผู้ที่เคยนำระเบียบมาใช้ในการให้ความช่วยเหลือคุ้มครองคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ

แบบสัมภาษณ์ มีขอบเขตการสัมภาษณ์ใน 2 ประเด็น ประกอบด้วย

1) ประเด็นการนำระเบียบมาใช้ในการอำนวยความสะดวกกรณีเกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบข้ามพรมแดน สัมภาษณ์ข้าราชการ จำนวน 6 คน ที่ให้ความช่วยเหลือหรือมีส่วนสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกให้คนไทยเดินทางกลับประเทศไทยในช่วง การระบาดของโรคโควิด-19 ในจำนวนมากกว่า 100 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่กงสุลที่ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว กรุงเทลอาวีฟ กรุงอาบูดาบี กรุงลอนดอน กรุงเฮก และ กรุงวอชิงตัน

2) ประเด็นการกำกับดูแลการใช้ระเบียบ สัมภาษณ์ข้าราชการ จำนวน 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล และหัวหน้ากลุ่มงานนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวง

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้มุ่งตรวจสอบสถานะการดำเนินงานภายหลังจากที่กระทรวงการต่างประเทศได้เริ่มใช้ระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 มาเป็นเวลา 5 ปี โดยมุ่งหวังที่จะมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำระเบียบมาใช้และ/หรือมาตรการที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้การใช้ระเบียบดังกล่าวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

การวิเคราะห์ประเด็นศึกษาและผลการศึกษา

2.1 ระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562

ตามที่พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 41 ได้บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจสั่งจ่ายเงินจากคลังเป็นเงินอุดหนุนราชการ เพื่อให้ส่วนราชการใช้อุดหนุนจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายปลีกย่อย หรือเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติราชการในต่างประเทศหรือตามข้อผูกพันในการกู้เงินจากต่างประเทศ หรือเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่สามารถรอการเบิกเงินจากงบประมาณได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

ต่อมา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงได้วางระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 ให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 เพื่อให้การปฏิบัติการกิจการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ได้รับความเดือดร้อนในต่างประเทศเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ พ.ศ. 2549

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 ข้อ 14 กำหนดว่า การให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ได้รับความเดือดร้อนในต่างประเทศในลักษณะที่ต้องขอใช้หรือไม่ต้องขอใช้เงินคืนทางราชการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงหลักมนุษยธรรมและหลักความเสมอภาค

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง จึงได้วางระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 ขึ้น (ในเอกสารฉบับนี้เรียกว่า “ระเบียบ”) โดยระเบียบดังกล่าวได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2567 และมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2567

2.1.1 คำนิยาม

สำนักงาน หมายความว่า สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ สำนักงานการค้า และเศรษฐกิจไทย ณ ต่างประเทศ

หัวหน้าสำนักงาน หมายความว่า เอกอัครราชทูต กงสุลใหญ่ ผู้อำนวยการสำนักงาน การค้าและเศรษฐกิจไทย ณ ต่างประเทศ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ภัยพิบัติ หมายความว่า สาธารณภัยต่าง ๆ อันได้แก่ ภัยธรรมชาติ ภัยที่เกิดจาก โรคระบาด อุบัติภัย ภัยสงคราม ภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่อการร้าย ภัยอันเนื่องมาจาก วิกฤติการณ์ทางการเมืองและภัยอื่น ๆ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติหรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้นซึ่งก่อให้เกิด อันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สิน

2.1.2 วัตถุประสงค์ของระเบียบ

กระทรวงการต่างประเทศ โดยปลัดกระทรวงการต่างประเทศหรือผู้ที่ได้รับ มอบหมายมีอำนาจอนุมัติและสั่งจ่ายเงินอุดหนุนเงินช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ เพื่อให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศที่ได้รับความเดือดร้อนและร้องขอ ความช่วยเหลือ หรือหัวหน้าสำนักงานพิจารณาเห็นเหมาะสมโดยให้ช่วยเหลือตามที่จ่ายจริง ความจำเป็น เหมาะสม และประหยัด เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า โดยไม่ถือเป็นการขอใช้ ความเสียหายให้แก่บุคคลดังกล่าว หรือเพื่อช่วยให้คนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากเดินทางกลับภูมิลำเนาใน ประเทศไทย แล้วแต่กรณี

2.1.3 มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของระเบียบนี้

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของระเบียบกระทรวงการต่างประเทศได้ออกหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศกรณีไม่ต้องขอใช้เงินคืน แก่ทางราชการ โดยให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน 2563 เป็นต้นไป และได้ตั้งคณะกรรมการ พิจารณาการช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีที่ไม่ต้องขอใช้เงินคืนให้แก่ ทางราชการขึ้น โดยมีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

2.1.3.1 การให้ความช่วยเหลือและจ่ายเงินอุดหนุนให้จ่ายได้ตามประเภทรายจ่าย สำหรับกรณี ดังนี้

1) การให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีที่ ผู้ตกทุกข์ได้ยากมิได้เดินทางกลับประเทศไทย (กรณีเกิดภัยพิบัติ กรณีอยู่ในระหว่างถูกจับกุม ถูกควบคุมตัว ถูกกักขัง หรือถูกจำคุก กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรม)

2) การให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ผู้ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีที่ ผู้ตกทุกข์ได้ยากขอเดินทางกลับภูมิลำเนาในประเทศไทย

3) กรณีที่คนไทยถึงแก่ความตายในต่างประเทศ

4) กรณีมีเหตุจำเป็นหรือกรณีเร่งด่วนอย่างอื่น ให้จ่ายได้ตามที่หัวหน้าสำนักงานเห็นสมควร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด

2.1.3.2 ผู้ได้รับความช่วยเหลือตามข้อ 2.1.3.1 ต้องชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ ยกเว้นกรณี ดังนี้

1) การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ถูกจับกุม ถูกควบคุมตัว ถูกกักขัง หรือถูกจำคุกจากการกระทำความผิดทางอาญา ซึ่งหมายรวมถึง ผู้ถูกกล่าวหา ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ต้องโทษตามคำพิพากษา โดยมีรายการการช่วยเหลือ ประกอบด้วย ค่าของเยี่ยม ค่าเวชภัณฑ์ ค่ารักษาพยาบาล และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น ทั้งนี้ รวมถึงประเภทรายจ่ายอื่นใดที่บุคคลดังกล่าวไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐต่างประเทศ หรือได้รับแล้วแต่ไม่เพียงพอ เมื่อหัวหน้าสำนักงานให้ความช่วยเหลือแล้ว บุคคลนั้นไม่ต้องชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการ

2) การให้ความช่วยเหลือแก่คนไทยที่ถึงแก่ความตายในต่างประเทศ

กรณีศพไร้ญาติ ทั้งนี้ต้องเข้าเงื่อนไขทั้งหมด ดังนี้ ต้องมีหลักฐานการเสียชีวิต ได้แก่ หนังสือรับรองการเสียชีวิตจากหน่วยงานท้องถิ่นและใบมรณบัตร ได้ตรวจสอบข้อมูลทางทะเบียนราษฎรและความสัมพันธ์ทางเครือญาติตามพุดินัยแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีญาติหรือไม่ปรากฏหลักฐานอันเชื่อได้ว่ามีญาติ หัวหน้าสำนักงานได้พิจารณาจัดการศพไร้ญาติตามที่เห็นสมควรตามความเหมาะสม และประหยัด และได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีไม่ต้องชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ

อนึ่ง หากมีบุคคลมาแสดงตนว่าเป็นญาติของคนไทยที่ถึงแก่ความตาย ภายหลังจากที่ได้ให้ความช่วยเหลือแล้ว ให้บุคคลดังกล่าวแสดงพยานหลักฐานความสัมพันธ์ทางเครือญาติ และให้ถือว่าเป็นกรณีที่ต้องชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการ

กรณีศพที่ญาติไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายได้ ทั้งนี้ต้องเข้าเงื่อนไขทั้งหมด ดังนี้ หัวหน้าสำนักงานได้พิจารณาจัดการศพตามที่เห็นสมควร ตามความเหมาะสม และประหยัด ญาติของคนไทยที่ถึงแก่ความตายซึ่งได้รับความช่วยเหลือ มีฐานะยากจนหรือเป็นผู้มีรายได้น้อย ซึ่งได้รับการตรวจสอบและยืนยันจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีไม่ต้องชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ

3) กรณีติดตามให้ชำระคืน หากเกิดค่าใช้จ่ายสูงกว่าเมื่อเทียบกับเงินที่ได้ช่วยเหลือ หรือไม่มีความคุ้มค่า หรือไม่เป็นประโยชน์แก่ทางราชการ เมื่อให้ความช่วยเหลือแล้วไม่ต้องชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการ ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

(ก) กรณีที่พนักงานอัยการมีความเห็นควรยุติการดำเนินคดีตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีทางแพ่งของพนักงานอัยการ พ.ศ. 2560 ข้อ 29 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561 ข้อ 22

(ข) กรณีได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีไม่ต้องชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ

อนึ่ง กระทรวงการต่างประเทศได้กำหนดว่า “กรณีติดตามให้ชำระเงินคืนหากเกิดค่าใช้จ่ายสูงกว่าเมื่อเทียบกับเงินที่ได้ช่วยเหลือ” หมายถึง จำนวนเงินที่ขอความช่วยเหลือตามหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืนหรือจำนวนเงินที่ยินยอมรับผิดชอบตามหนังสือรับสภาพหนี้มีจำนวนน้อยกว่าค่าใช้จ่ายของทางราชการในกระบวนการติดตามให้ชำระเงินคืน ซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีและบังคับคดีด้วย

4) กรณีอื่นโดยคำนึงถึงหลักมนุษยธรรม เมื่อได้รับความช่วยเหลือแล้วไม่ต้องชำระคืน กรณีได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีไม่ต้องชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ โดยมีรายการ ดังนี้

- กรณีเกิดภัยพิบัติที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของชีวิตจนถึงขั้นอพยพกลับประเทศไทยและไม่อาจรอการอนุมัติจัดสรรงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นได้

- กรณีจำเป็นต้องนำเด็กที่อยู่ในความดูแลของผู้ต้องขังคนไทยที่ต้องโทษในทัณฑสถานในต่างประเทศเดินทางกลับประเทศไทยเพื่อให้ญาติเป็นผู้อุปการะดูแล และญาติมีฐานะยากจนไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับประเทศไทยได้

- กรณีคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศหรือญาติที่ขอรับความช่วยเหลือ มีฐานะยากจนหรือไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายได้ และมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยแก่ชีวิต แก่ร่างกาย และเสรีภาพของคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ

นอกจากหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ในระเบียบได้กำหนดเงื่อนไขไว้ในข้อ 14 สำหรับกรณีที่ต้องมีการชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการว่า ให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หัวหน้าสำนักงาน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการให้ผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือทำหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืน กรณีที่คนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศไม่สามารถชดใช้เงินคืนได้ทั้งหมดในทันทีที่ทวงถาม สามารถขอผ่อนชำระได้ภายในระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันทำหนังสือรับสภาพหนี้

กรณีที่คนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศไม่ผ่อนชำระหนี้ในทันทีที่ทวงถาม หรือกรณีที่มีการทำหนังสือรับสภาพหนี้ ไม่ผ่อนชำระหนี้ตามที่ระบุในหนังสือรับสภาพหนี้ กระทรวง

การต่างประเทศสามารถปฏิเสธ ยั้งยั้ง ยกเลิก และเรียกคืนหนังสือเดินทางของคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยาก ในต่างประเทศดังกล่าว ตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการออกหนังสือเดินทาง พ.ศ. 2548 ข้อ 23 (6) ซึ่งระบุว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถยกเลิกและเรียกคืนหนังสือเดินทางได้ เมื่อปรากฏภายหลังว่า ทางราชการได้ทรงจ่ายเงินช่วยเหลือส่งตัวผู้ถือหนังสือเดินทางกลับประเทศไทย และผู้ถือได้ทำสัญญากับทางราชการว่าจะชดใช้เงินจำนวนที่ทางราชการได้ทรงจ่ายไปคืนให้ทางราชการ แต่ผู้ถือยังไม่ได้ชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการจนครบเงื่อนไขในสัญญา ” โดยให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นโจทก์ฟ้องคดีในกรณีที่ต้องดำเนินคดีเพื่อเรียกให้ชดใช้เงินคืน

ผู้ได้รับความช่วยเหลือที่คณะกรรมการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีไม่ต้องชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการได้พิจารณาแล้วว่า มีฐานะยากจนหรือไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายได้ หรือเงินคืนหรือจำนวนเงินที่ยินยอมรับผิดชอบตามหนังสือรับสภาพนี้มีจำนวนน้อยกว่าค่าใช้จ่ายของทางราชการในกระบวนการติดตามให้ชำระเงิน และมีมติเห็นชอบให้ไม่ต้องชดใช้เงินคืน ยังคงอยู่ในข่ายที่กระทรวงการต่างประเทศสามารถปฏิเสธ ยั้งยั้ง ยกเลิก และเรียกคืนหนังสือเดินทาง จนกว่าจะชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการจนครบเงื่อนไขตามสัญญา

เงินที่กระทรวงการต่างประเทศได้รับชำระคืน ให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ จะนำกรณีการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเดินทางกลับประเทศไทยในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563-2564 มาเป็นกรณีศึกษา เพื่อศึกษาว่า ระเบียบสามารถใช้ในกรณีที่กระทรวง การต่างประเทศ ต้องให้ความช่วยเหลือแก่คนไทยในต่างประเทศสำหรับกรณีภัยพิบัติที่มีความรุนแรงและผลกระทบข้ามพรมแดนได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

2.2 การประเมินประสิทธิภาพของระเบียบในการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019

เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2563 นายธานี แสงรัตน์ อธิบดีกรมสารนิเทศและโฆษกกระทรวงการต่างประเทศ แถลงผลการดำเนินงานกระทรวงการต่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 และการอำนวยความสะดวกคนไทยในการเดินทางกลับและเดินทางเข้าประเทศไทยว่า ระหว่างวันที่ 4 เมษายน 2563 จนถึงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2563 กระทรวงการต่างประเทศได้ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่คนไทย จำนวน 128,103 คน จาก 141

ประเทศ/พื้นที่การปกครอง เดินทางกลับประเทศไทย ผ่านเส้นทางทางบก จำนวน 28,700 คน ทางอากาศ จำนวน 97,396 คน และทางน้ำ จำนวน 2,007 คน⁵

การปฏิบัติภารกิจดังกล่าว กระทรวงการต่างประเทศได้เบิกจ่ายงบประมาณจากเงินอุดหนุน เพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ จำนวน 116,014,222.16 บาท โดยเบิกจ่ายจาก งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 จำนวน 107,880,236.04 บาท แบ่งเป็นรายการที่ไม่ต้อง ชดใช้เงิน จำนวน 16,132,262.17 บาท และรายการที่ต้องชดใช้เงิน จำนวน 91,747,973.87 บาท และเบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2564 จำนวน 8,133,986.12 บาท แบ่งเป็น รายการที่ไม่ต้องชดใช้เงิน 162,499.75 บาท และรายการที่ต้องชดใช้เงิน จำนวน 7,971,486.37 บาท โดยมีผู้ร้องขอความช่วยเหลือสำหรับกรณีที่ต้องชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำนวน 3,758 ราย และปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 243 ราย⁶

ภายหลังจากที่เว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษาเผยแพร่ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขต ท้องที่ทั่วราชอาณาจักร เนื่องจาก เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2563⁷ และได้ขยายระยะเวลาการใช้บังคับออกไปอย่างต่อเนื่อง สำนักงานการบินพลเรือนแห่ง ประเทศไทย ได้ออกประกาศห้ามอากาศยานทำการบินเข้าสู่ประเทศไทยเป็นการชั่วคราว เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2563 และได้ออกประกาศ (ฉบับที่ 2) เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2563 ซึ่งต่อมาได้มีการขยาย ระยะเวลาการใช้บังคับออกไปอย่างต่อเนื่อง ในช่วงเวลาดังกล่าว มีคนไทยจำนวนมากประสงค์ เดินทางกลับประเทศไทย ทั้งผู้ที่ตกค้างในสนามบินต่างประเทศเนื่องจากอยู่ระหว่างการเดินทาง เปลี่ยนเครื่องในช่วงที่ประเทศไทยประกาศห้ามอากาศยานทำการบินเข้าสู่ประเทศไทย นักท่องเที่ยว ผู้ที่เดินทางไปต่างประเทศระยะสั้น นักเรียนนักศึกษา คนไทยที่มีถิ่นพำนักถาวรในต่างประเทศ และ คนไทยที่เจ็บป่วยโรคอื่น ๆ ที่ไม่ใช่โรคโควิด-19 และไม่สามารถได้รับการรักษาในต่างประเทศ เนื่องจากโรงพยาบาลในหลายประเทศไม่มีเตียงและบุคลากรทางการแพทย์เพียงพอ

⁵ กระทรวงการต่างประเทศ, กระทรวงการต่างประเทศมุ่งมั่นช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศและอำนวยความสะดวกคนต่างชาติ ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ท่ามกลางสถานการณ์โควิด-19, [ออนไลน์], 2563, แหล่งที่มา: <https://www.mfa.go.th/th/content/dgpresscon27112020>.

จำนวนคนไทยที่กระทรวงการต่างประเทศอำนวยความสะดวกในการกลับประเทศไทยเป็นสถานะ ณ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2563 ทั้งนี้ ยังคงมีคนไทยอีกจำนวนหนึ่งซึ่งแสดงความประสงค์ขอเดินทางกลับประเทศไทยภายหลังการ แถลงข่าวดังกล่าว ซึ่งไม่ได้รวมจำนวนในรายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้

⁶ ข้อมูลจาก สำนักบริหารการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวง

⁷ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร, 25 มีนาคม 2563.

อนึ่ง สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยยังคงอนุญาตให้อากาศยาน 6 ประเภทสามารถบินเข้าไทยได้ ซึ่งในรายการดังกล่าวมีรายการอากาศยานที่ได้รับอนุญาตให้ทำการบินรับส่งบุคคลกลับภูมิลำเนา (Repatriation)⁸ ดังนั้น กระทรวงการต่างประเทศจึงได้สั่งการให้สำนักงานในต่างประเทศประสานสายการบินในพื้นที่ที่ยังเปิดให้บริการเพื่อจัดทำ Repatriation flight สำหรับคนไทยที่ประสงค์เดินทางกลับประเทศไทย

ในประเทศไทยในช่วงดังกล่าว รัฐบาลได้ออกข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 5) ข้อ 2 (4) และ (5) กำหนดให้ผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรโดยทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ ปฏิบัติตามเงื่อนไขเงื่อนไข และหลักเกณฑ์ของนายกรัฐมนตรี ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 หรือผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ และกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค และควบคุมจำนวนคนเข้าเมืองให้สอดคล้องกับความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการคัดกรอง และให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งหรือกำหนดเป็นเงื่อนไขในการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรให้แยกกัก กักกัน หรือคุมไว้สังเกต ณ ที่เอกเทศหรือสถานที่ซึ่งทางราชการกำหนด⁹

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานในต่างประเทศจึงมีหน้าที่รวบรวมจำนวนผู้ประสงค์เดินทางกลับประเทศไทย และจัดส่งให้กระทรวงการต่างประเทศจัดสรรโควตาการเดินทางกลับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในประเทศไทยและจำนวนสถานที่สำหรับแยกกักซึ่งทางราชการกำหนด¹⁰ นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้กำหนดให้ผู้เดินทางจะต้องแสดงใบรับรองแพทย์ โดยในระยะแรกให้แสดงเอกสาร Fit to fly health certificate และต่อมา ได้กำหนดให้แสดงผลการตรวจ RT-PCR ที่ออกภายใน 72 ชั่วโมงก่อนออกเดินทาง

⁸ ประกาศสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เรื่องห้ามอากาศยานทำการบินเข้าสู่ประเทศไทยเป็นการชั่วคราว (ฉบับที่ 2), 6 เมษายน 2563.

⁹ ข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 5), 1 พฤษภาคม 2563.

¹⁰ รัฐบาลได้กำหนดให้มีสถานที่กักกัน จำนวน 7 ประเภท ดังนี้ (1) สถานที่กักกันที่รัฐกำหนด (National State Quarantine) (2) สถานที่กักกันที่รัฐกำหนดในพื้นที่ (Local State Quarantine: LQ) (3) สถานที่กักกันทางเลือก (Alternative State Quarantine: ASQ) (4) สถานที่กักกันทางเลือกในพื้นที่ (Alternative Local Quarantine: ALQ) (5) สถานที่กักกันโดยองค์กร (Organizational Quarantine: OQ) (6) สถานที่กักกันในสถานพยาบาลที่รัฐกำหนด (Hospital Quarantine: HQ) และ (7) สถานที่กักกันทางเลือกในสถานพยาบาล (Alternative Hospital Quarantine: AHQ)

ในบทนี้ผู้เขียนจะได้ศึกษาว่าระเบียบได้มีส่วนช่วยสนับสนุนการดูแลคุ้มครองคนไทยที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 โดยนำผลการสัมภาษณ์ข้าราชการที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลและช่วยอำนวยความสะดวกให้คนไทยเดินทางกลับประเทศไทยมาประกอบการศึกษา เพื่อวิเคราะห์และประเมินประสิทธิผลของระเบียบในการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจและกำกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ

2.2.1 การให้ความช่วยเหลือแก่คนไทยในต่างประเทศที่ร้องขอความช่วยเหลือกรณีได้รับผลกระทบจากโรคโควิด-19

ประเด็นการประเมิน กระทรวงการต่างประเทศได้นำระเบียบมาใช้เพื่อให้คนไทยที่ตกทุกข์ได้ในต่างประเทศในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 ได้รับการดูแลคุ้มครอง ในภาวะภัยพิบัติอย่างเท่าเทียมกัน และไม่เสียโอกาสในด้านต่าง ๆ หรือไม่

2.2.1.1 การให้ความช่วยเหลือกรณีเดินทางกลับภูมิลำเนาในประเทศไทย

สำนักงานในต่างประเทศหลายแห่งได้จัดหาเที่ยวบินจากสายการบินในพื้นที่เพื่อจัด Repatriation flight ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้จัดสรรจำนวนผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้าประเทศไทยในแต่ละวัน สลับกันระหว่างประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์ข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศที่ได้รับมอบหมายให้ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนไทยในต่างประเทศในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 นางสาวพิชญลีนี มูลพฤกษ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ และนางปัทมาวดี เอื้ออารีย์จิต นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กรมเอเชียตะวันออก (ในช่วงเวลาดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว)¹¹ นางสาวลัสพรณ ตุ่มสวัสดิ์ นักการทูตชำนาญการพิเศษ กรมเอเชียตะวันออก (ปฏิบัติหน้าที่ที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลอนดอน)¹² นายสรยศ กิจภรณ์ นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (ปฏิบัติหน้าที่ที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเฮก)¹³ นายศาสตร ชัยวรพร นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) สำนักบริหารการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวง (ปฏิบัติหน้าที่ที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงวอชิงตัน)¹⁴ นางสาวพิมพ์ชนก จิระพัฒนากุล นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) สำนักบริหารการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวง (ปฏิบัติหน้าที่ที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเทลอาวีฟ)¹⁵ และนางสาวณัฐอร ลิมปิชาติ นักการทูตชำนาญการ

¹¹ สัมภาษณ์ พิชญลีนี มูลพฤกษ์, อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์, 7 สิงหาคม 2567 และปัทมาวดี เอื้ออารีย์จิต, นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กรมเอเชียตะวันออก, 9 สิงหาคม 2567.

¹² สัมภาษณ์ ลัสพรณ ตุ่มสวัสดิ์, นักการทูตชำนาญการพิเศษ กรมเอเชียตะวันออก, 5 สิงหาคม 2567.

¹³ สัมภาษณ์ สรยศ กิจภรณ์, นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ, 6 สิงหาคม 2567.

¹⁴ สัมภาษณ์ ศาสตร ชัยวรพร, นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) สำนักบริหารการคลัง, 8 สิงหาคม 2567.

¹⁵ สัมภาษณ์ พิมพ์ชนก จิระพัฒนากุล, นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา), 6 สิงหาคม 2567.

กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา (ปฏิบัติหน้าที่ที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอาบูดาบี)¹⁶ ได้ทราบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563-2564 สถานเอกอัครราชทูตได้จัดเที่ยวบิน Repatriation flight จากญี่ปุ่น จำนวน 88 เที่ยวบิน จากสหราชอาณาจักร จำนวน 33 เที่ยวบิน จากเนเธอร์แลนด์ จำนวน 38 เที่ยวบิน จากอิสราเอล จำนวน 16 เที่ยวบิน จากสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ จำนวน 17 เที่ยวบิน โดยที่รัฐบาลมีการจัดสรรโควตาจำนวนผู้เดินทางเข้าประเทศไทยในแต่ละวันอย่างจำกัด ดังนั้น สำนักงานในต่างประเทศจึงจัดสรรที่นั่งตามลำดับการลงทะเบียนและการยืนยันการชำระค่าเดินทาง ผู้ที่ดำเนินการก่อนได้รับสิทธิในการเดินทางก่อน ยกเว้นกรณีฉุกเฉินจำเป็น เช่น ผู้ที่มีสถานะเจ็บป่วยที่ต้องการรับการรักษาที่ประเทศไทยโดยเร่งด่วน

การเดินทางกลับประเทศไทยโดย Repatriation flight ผู้เดินทางทุกคนเป็นผู้ชำระค่าบัตรโดยสารเครื่องบินด้วยตนเอง โดยที่ระเบียบ ข้อ 10 กำหนดให้สำนักงานในต่างประเทศสามารถให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ตกทุกข์ได้ยากที่ประสงค์เดินทางกลับภูมิลำเนาในประเทศไทย สำหรับ ค่าพาหนะเดินทางกลับประเทศไทย ค่าเช่าที่พัก และค่าอาหารระหว่างรอเดินทางและระหว่างการเดินทาง รวมถึงค่าเวชภัณฑ์ ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่ทางราชการในต่างประเทศเรียกเก็บ ค่าปรับหรือค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายตามที่ทางราชการในต่างประเทศเรียกเก็บ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็น โดยถือเป็นรายการที่ต้องขอใช้เงินคืน ผู้ที่มีความจำเป็นต้องขอรับความช่วยเหลือในการจัดซื้อบัตรโดยสารเครื่องบิน การสำรองห้องพักกักตัว Alternative State Quarantine: ASQ และ ค่าตรวจสุขภาพทั้งประเภท Fit to fly health certificate และ RT-PCR จำนวนหนึ่งได้ร้องขอความช่วยเหลือจากสำนักงานในต่างประเทศ ซึ่งสำนักงานในต่างประเทศได้ใช้หลักเกณฑ์และข้อกำหนดในระเบียบดังกล่าวในการช่วยเหลือให้ผู้ร้องขอความช่วยเหลือสามารถเดินทางกลับประเทศไทยในเที่ยวบิน Repatriate flight ได้ตามประสงค์ ซึ่งเป็นเที่ยวบินเดียวกันกับผู้ที่สามารถรับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง การได้เดินทางกลับประเทศไทยในโอกาสแรกช่วยลดค่าใช้จ่ายรอเดินทางของผู้ร้องขอ ความช่วยเหลือ เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงลดความเสี่ยงจาก การติดเชื้อโควิด-19 ในเวลาที่ระบบบริการสุขภาพในต่างประเทศมีจำนวนผู้ติดเชื้อโควิด-19 จำนวนมากและหลายพื้นที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการบริการได้อย่างทั่วถึง

2.2.1.2 การให้ความช่วยเหลือกรณีมิได้เดินทางกลับประเทศไทย

ในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 หลายประเทศได้ออกมาตรการห้ามออกจากเคหสถาน (Lockdown) เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรค ร้านค้าประเภทต่าง ๆ ปิดบริการเป็นการชั่วคราว และบริการทางการแพทย์สามารถรองรับได้เฉพาะผู้ที่มีอาการในระยะวิกฤติ

¹⁶ สัมภาษณ์ ญัฐอร ลิมปิชาติ, นักการทูตชำนาญการ กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา, 9 สิงหาคม 2567.

ซึ่งไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ติดเชื้อโรคโควิด-19 ที่มีจำนวนมากในแต่ละประเทศ สำนักงานในต่างประเทศได้รับการร้องขอจากผู้ที่มีได้เดินทางกลับประเทศไทยบางส่วน เช่น นักเรียนนักศึกษาคนไทยที่ติดเชื้อโรคโควิด-19 และไม่มียาสำหรับการรักษาโรคตามอาการ สำนักงานในต่างประเทศจึงได้ให้ความช่วยเหลือในหลายรูปแบบ เช่น ในบางพื้นที่มอบถุงยังชีพ ประกอบด้วย เวชภัณฑ์และของใช้จำเป็น จัดสรรหน้ากาก ยาฟ้าทะลายโจร รวมถึงช่วยประสานให้คนไทยที่มีความเจ็บป่วยจากโรคประจำตัว และผู้ติดเชื้อโควิด-19 ที่มีอาการรุนแรงได้รับบริการทางการแพทย์ตามระบบท้องถิ่น การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีได้เดินทางกลับประเทศไทยดังกล่าวเป็นไปเพื่อบรรเทาความเดือนร้อนเฉพาะหน้าของคนไทย และช่วยดูแลให้คนไทยสามารถพำนักในต่างประเทศได้ในสถานการณ์ดังกล่าวตามระบบของท้องถิ่น ซึ่งระเบียบได้กำหนดให้สามารถเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการให้ความช่วยเหลือในกรณีเกิดภัยพิบัติ สำหรับรายการอาหาร เวชภัณฑ์ ค่ารักษาพยาบาลได้โดยไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ

2.2.2 การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ

ประเด็นการประเมิน แนวทางการเบิกจ่ายซึ่งกำหนดในระเบียบเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 และสามารถดำเนินการได้จริงหรือไม่

2.2.2.1 แนวทางการเบิกจ่ายเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณหรือไม่

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 41 ได้บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจสั่งจ่ายเงินจากคลังเป็นเงินตรงราชการ เพื่อให้ส่วนราชการใช้ตรงจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่สามารถรอการเบิกเงินจากงบประมาณได้ ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงได้วางระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินตรงราชการเพื่อช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 ให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 เพื่อให้การปฏิบัติการในการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ได้รับความเดือนร้อนในต่างประเทศเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และกำหนดให้การให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ได้รับความเดือนร้อนในต่างประเทศในลักษณะที่ต้องขอใช้หรือไม่ต้องขอใช้เงินคืนทางราชการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังจึงได้วางระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 ขึ้น รวมถึงจัดทำเอกสารหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการขึ้น

ตามระเบียบ ข้อ 8 กำหนดว่า ให้หัวหน้าสำนักงานพิจารณาดำเนินการให้ความช่วยเหลือโดยให้จ่ายได้เท่าที่จ่ายจริง ตามความจำเป็น เหมาะสม และประหยัด และข้อ 16 กำหนดว่า เมื่อสำนักงานได้จ่ายเงินอุดหนุนไปแล้ว ให้หัวหน้าสำนักงานจัดทำบัญชีรายชื่อที่อยู่ของผู้ได้รับความช่วยเหลือ รายละเอียดค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ใบสำคัญคู่จ่าย สำเนาหลักฐานการเดินทางกลับประเทศไทย และเอกสารที่เกี่ยวข้องส่งให้กระทรวงการต่างประเทศ

ตามแนวทางดังกล่าว กระทรวงการต่างประเทศให้สำนักงานในต่างประเทศทดรองเงินเพื่อชำระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือ และจัดส่งต้นฉบับเอกสารมายังกระทรวงการต่างประเทศเพื่อส่งคืนเงินทดรองราชการต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 41 เนื่องจาก กรณีดังกล่าวถือเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่สามารถรอการเบิกเงินจากงบประมาณได้ และสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการจัดทำระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจในการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ได้รับความเดือนร้อนในต่างประเทศเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศจำเป็นต้องทำโดยเร่งด่วน ความล่าช้าในการดำเนินการอาจนำมาสู่ความไม่ปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน หรือก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายกับผู้ตกทุกข์ได้ยากเพิ่มขึ้น

การเบิกจ่ายในรูปแบบดังกล่าวช่วยให้การบริหารงบประมาณของรายการค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศมีประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจาก สำนักงานในต่างประเทศสามารถทดรองจ่ายเงินในระบบของสำนักงานเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากได้ทันทีโดยไม่ล่าช้า และกระทรวงการต่างประเทศจะจ่ายคืนเงินทดรองจ่ายให้สำนักงานในต่างประเทศที่จัดส่งเอกสารครบถ้วน เป็นเงินสกุลท้องถิ่นตามวงเงินที่สำนักงานในต่างประเทศเบิกจ่ายจริง ดังนั้น จึงไม่เกิดเงินเหลือจ่ายในต่างประเทศ เพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมไม่ให้มีเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีเหลือคั่งค้างในต่างประเทศเกินความจำเป็น และช่วยให้กระทรวงการต่างประเทศสามารถบริหารเงินอุดหนุนไว้จัดสรรช่วยเหลือคนไทยในพื้นที่อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.2.2 แนวทางการเบิกจ่ายของระเบียบสามารถปฏิบัติได้จริงหรือไม่

กระทรวงการต่างประเทศกำหนดแนวทางในการจัดส่งงบประมาณแผนงานบุคลากรภาครัฐและงบดำเนินงาน เช่น เงินเดือนและค่าจ้างประจำ ค่าเช่าบ้านข้าราชการ ค่าตอบแทนอื่น ๆ ค่าจ้างเหมาบริการ ค่ารับรองและพิธีการ ค่าเช่าอาคารสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ (สำหรับกรณีที่สำนักงานดังกล่าวเช่าอาคาร) และค่าใช้จ่ายในการดูแลบำรุงรักษาอาคารที่รัฐบาลไทยเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ค่าวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค โดยจัดส่งเงินงบประมาณให้สำนักงานในต่างประเทศ ปีละ 2 ครั้ง รายการค่าใช้จ่ายที่กล่าวถึงข้างต้นเป็นค่าใช้จ่ายที่มีกำหนด

ชำระเป็นรายเดือนหรือจ่ายเป็นรอบ เช่น ชำระเป็นรายไตรมาส ดังนั้น งบประมาณที่กระทรวงการต่างประเทศจัดส่งไปให้แก่สำนักงานในต่างประเทศจึงมีลักษณะของการทยอยเบิกจ่ายตามกำหนดเวลาที่ชัดเจน สำนักงานในต่างประเทศจึงสามารถวางแผนบริหารงบประมาณในระบบเพื่อทรองจ่ายกรณีที่ได้รับการร้องขอความช่วยเหลือได้ และโดยที่ระเบียบได้กำหนดรายการเอกสารที่สำนักงานต่างประเทศต้องจัดส่งเพื่อประกอบการเบิกจ่ายที่ชัดเจน ส่งผลให้สำนักงานในต่างประเทศสามารถจัดส่งเอกสารประกอบการเบิกจ่ายได้อย่างครบถ้วน และกระทรวงการต่างประเทศสามารถจ่ายเงินทรองจ่ายแก่สำนักงานในต่างประเทศได้โดยไม่ล่าช้า

2.2.3 กรณีผู้ได้รับความช่วยเหลือต้องชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ และขั้นตอนการพิจารณากรณีไม่ต้องชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ

ประเด็นการประเมิน ขั้นตอน แนวทาง และเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับกรณีที่ต้องมีการชดใช้เงินคืน และกรณีที่ไม่ต้องชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการมีความชัดเจนและช่วยเสริมประสิทธิภาพในการช่วยเหลือคุ้มครองคนไทยตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศหรือไม่

2.2.3.1 กรณีต้องชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ

ตามระเบียบ ข้อ 14 กำหนดว่า ในกรณีที่ต้องมีการชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ ให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หัวหน้าสำนักงาน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการให้ผู้ได้รับความช่วยเหลือทำหนังสือรับรองการชดใช้เงินคืน กรณีผู้ได้รับความช่วยเหลือไม่สามารถชดใช้เงินคืนทั้งหมดได้ในทันทีที่ทวงถาม สามารถร้องขอผ่อนชำระหนี้ โดยผู้ได้รับความช่วยเหลือทำหนังสือรับสภาพหนี้ ทั้งนี้ ระเบียบกำหนดให้ผ่อนชำระหนี้ได้ภายในระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันทำหนังสือรับสภาพหนี้ กรณีที่ผู้ได้รับความช่วยเหลือไม่ผ่อนชำระหนี้ในทันทีที่ทวงถาม หรือกรณีที่มีการทำหนังสือรับสภาพหนี้ ไม่ผ่อนชำระหนี้ตามที่ระบุในหนังสือรับสภาพหนี้ กระทรวงการต่างประเทศสามารถปฏิเสธ ยั้งยั้ง ยกเลิก และเรียกคืนหนังสือเดินทางของผู้ได้รับความช่วยเหลือ

กระทรวงการต่างประเทศได้กำหนดแบบสำหรับหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืนและหนังสือรับสภาพหนี้ขึ้น โดยสำนักงานต่างประเทศจะต้องจัดส่งต้นฉบับหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืน ต้นฉบับเอกสารเบิกจ่ายเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากและเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง และเอกสารที่เกี่ยวข้อง และสำเนาคำสั่งมอบอำนาจให้ลงนามในหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืนตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 กรณีที่หัวหน้าสำนักงานได้มอบหมายให้ข้าราชการเป็นผู้ลงนามในหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืน มายังกระทรวงการต่างประเทศ การกำหนดแบบหนังสือที่เป็นมาตรฐานเดียวกันช่วยให้สำนักงานในต่างประเทศสามารถจัดทำหนังสือรับรองชดใช้เงินคืนได้อย่างรวดเร็วและเป็นมาตรฐานเดียวกัน และผู้ได้รับความช่วยเหลือได้ลงนามในเอกสารที่มีเงื่อนไขการชดใช้เงินคืนในแบบเดียวกันทั่วโลก สำหรับกรณีที่กระทรวงการต่างประเทศจะดำเนินการปฏิเสธ

ยับยั้ง ยกเลิก เรียกคืนหนังสือเดินทาง กระทรวงการต่างประเทศมีระเบียบกระทรวงการต่างประเทศ ว่าด้วยการออกหนังสือเดินทาง พ.ศ. 2548 รองรับการค้าเดินทางดังกล่าว

ผลจากแบบสอบถามความเห็นของเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนการอำนวยความสะดวกให้คนไทยเดินทางกลับประเทศไทยในช่วงการระบาดของ โรคโควิด-19 จำนวน 14 คน จากกรุงเทพฯ เวียงจันทน์ สิงคโปร์ กรุงมะนิลา กรุงปารีส กรุงลอนดอน กรุงวอชิงตัน กรุงโคโร กรุงเทลอาวีฟ กรุงอาบูดาบี นครคุนหมิง นครลอสแอนเจลิส ดังนี้

ตารางที่ 2 ประโยชน์ที่เจ้าหน้าที่กงสุลได้รับจากระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

ประโยชน์ที่เจ้าหน้าที่กงสุลได้รับจากระเบียบฯ	จำนวน	ร้อยละ
การกำหนดรายการที่ต้องขอใช้เงินคืนและไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ	12	80
การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ซึ่งช่วยลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่และช่วยให้บริการเป็นระบบเดียวกันทั่วโลก	11	73.30
การกำหนดรายการเอกสารที่ต้องจัดส่งให้กระทรวงการต่างประเทศเพื่อขอคืนเงินท่ตรงจ่ายอย่างชัดเจน	10	66.70
การกำหนดแบบฟอร์มหนังสือสัญญารับรองการขอใช้เงินคืนและหนังสือรับสภาพหนี้ ข้อมูลการติดต่อของคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระเงินคืน และแนวทางการปฏิเสธ ยับยั้ง ยกเลิก เรียกคืนหนังสือเดินทางกรณีไม่ขอใช้เงินคืน	9	60
ระเบียบไม่ชัดเจน ปฏิบัติตามได้ยาก ไม่ได้ประโยชน์ และไม่สามารถปฏิบัติได้จริง	0	0

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าได้รับประโยชน์จากระเบียบ ดังนี้ (1) การกำหนดรายการที่ต้องขอใช้เงินคืนและไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ ร้อยละ 80 (2) การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ซึ่งช่วยลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่และช่วยให้บริการเป็นระบบเดียวกันทั่วโลก ร้อยละ 73.30 (3) การกำหนดรายการเอกสารที่ต้องจัดส่งให้กระทรวงการต่างประเทศเพื่อขอคืนเงินท่ตรงจ่ายอย่างชัดเจน ร้อยละ 66.70 และ (4) การกำหนด

แบบฟอร์มหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืนและหนังสือรับสภาพหนี้ ข้อมูลการติดต่อ กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระเงินคืน และ แนวทางการปฏิเสธ ยับยั้ง ยกเลิก เรียกคืนหนังสือเดินทางกรณีไม่ชดใช้เงินคืน ร้อยละ 60

ตารางที่ 3 กรณีที่ต้องชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการ แจ้งข้อมูลให้ผู้ลงนามหนังสือรับรองการชดใช้เงินคืนทราบ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

การชี้แจงเงื่อนไขการยืมเงินราชการและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้ได้รับความช่วยเหลือทราบ	จำนวน	ร้อยละ
กรณีไม่ชดใช้เงินคืนตามกำหนด กระทรวงการต่างประเทศสามารถปฏิเสธ ยับยั้ง ยกเลิก เรียกคืนหนังสือเดินทาง	13	86.70
หน่วยงานติดต่อสำหรับการชดใช้เงินคืน คือ กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทย ในต่างประเทศ โทร 02 575 1047 ถึง 51	13	86.70
การชดใช้เงินคืนสามารถชดใช้คืนได้ทั้งหมดในครั้งเดียว หรือผ่อนชำระได้ภายในระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันทำหนังสือรับสภาพหนี้	10	66.70
ไม่ได้แจ้งรายละเอียด เนื่องจาก มีการระบุรายละเอียดเป็นลายลักษณ์อักษรในหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืน	0	0

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้แจ้งข้อมูลให้แก่ผู้ลงนามในหนังสือรับรองการชดใช้เงินคืน ในประเด็น (1) กรณีไม่ชดใช้เงินคืนตามกำหนด กระทรวงการต่างประเทศสามารถปฏิเสธ ยับยั้ง ยกเลิก เรียกคืนหนังสือเดินทาง ร้อยละ 86.70 (2) หน่วยงานติดต่อสำหรับการชดใช้เงินคืน คือ กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ โทร 02 575 1047 ถึง 51 ร้อยละ 86.70 และ (3) การชดใช้เงินคืนสามารถชดใช้คืนได้ทั้งหมดในครั้งเดียว หรือผ่อนชำระได้ภายในระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันทำหนังสือรับสภาพหนี้ ร้อยละ 66.70

นายอำนาจ พลະพลีวัลย์ ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ¹⁷ ให้ความเห็นว่า ระเบียบช่วยให้การดำเนินการของสำนักงานในต่างประเทศเป็นไปในระบบเดียวกัน การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข รวมถึงการจัดทำแบบฟอร์มหนังสือรับรองการชดใช้เงินคืนช่วยให้เจ้าหน้าที่กงสุลสามารถปฏิบัติงานได้สะดวกยิ่งขึ้นและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สำนักงานในต่างประเทศทราบ

¹⁷ สัมภาษณ์ อำนาจ พลະพลีวัลย์, ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล, 5 สิงหาคม 2567.

รายการเอกสารที่ต้องใช้สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินคดีและบังคับคดี และสามารถจัดส่งมาได้โดยครบถ้วน ช่วยให้สำนักบริหารการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงสามารถคืนเงินตรงจ่ายให้แก่สำนักงานในต่างประเทศได้รวดเร็ว

2.2.3.2 ขั้นตอนการพิจารณากรณีไม่ต้องขอใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ

ตามระเบียบ ข้อ 13 ผู้ได้รับความช่วยเหลือต้องขอใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ โดยมีข้อยกเว้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด โดยกระทรวงการต่างประเทศได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีที่ไม่ต้องขอใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบกรณีกับผู้ได้รับความช่วยเหลือไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ ข้อ 4.3.1 กำหนดว่า กรณีการติดตามให้ชำระเงินคืน หากเกิดค่าใช้จ่ายสูงกว่าเมื่อเทียบกับเงินที่ได้ช่วยเหลือหรือไม่มีความคุ้มค่า หรือไม่ เป็นประโยชน์แก่ทางราชการ เมื่อให้การช่วยเหลือแล้วคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- พนักงานอัยการมีความเห็นควรยุติการดำเนินคดีตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีทางแพ่งของพนักงานอัยการ พ.ศ. 2560 ข้อ 29 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561 ข้อ 22

- ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีที่ไม่ต้องขอใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ

กรณีการติดตามให้ชำระเงินคืน หากเกิดค่าใช้จ่ายสูงกว่าเมื่อเทียบกับเงินที่ได้ช่วยเหลือ หมายถึง จำนวนเงินที่ขอความช่วยเหลือตามหนังสือสัญญารับรองการขอใช้เงินคืนหรือจำนวนเงินที่ยินยอมรับผิดชอบตามหนังสือรับสภาพนี้มีจำนวนน้อยกว่าค่าใช้จ่ายของทางราชการในกระบวนการติดตามให้ชำระเงินคืน ซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีและบังคับคดีด้วย

เกี่ยวกับเรื่องนี้ นางสาวธัญญรัตน์ มังคลรังษี หัวหน้ากลุ่มงานนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการต่างประเทศ¹⁸ ให้ข้อมูลว่า กลุ่มงานนิติการได้จัดทำประมาณการค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินคดีและบังคับคดี เช่น ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าขึ้นศาล รวมถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทางราชการสำหรับการเดินทางไปดำเนินคดีและบังคับคดีทุกจังหวัดในประเทศไทย

¹⁸ สัมภาษณ์ ธัญญรัตน์ มังคลรังษี, หัวหน้ากลุ่มงานนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวง, 9 สิงหาคม 2567.

เพื่อเป็นเอกสารประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการในการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายกับจำนวนเงินที่ยินยอมรับผิดชอบตามหนังสือรับสภาพหนี้

นอกจากนี้ กรณีที่ผู้ได้รับความช่วยเหลือจัดส่งคำร้องกรณีมีฐานะยากจนเป็นผู้มีรายได้น้อย หรือไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายได้ กลุ่มงานนิติการจะมีหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานอำเภอในการตรวจสอบสถานะความเป็นอยู่ของบุคคลดังกล่าว เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการด้วย

เอกสารประมาณการค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีและบังคับคดีสำหรับทุกจังหวัดในประเทศไทย รวมถึงการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์สำนักงานอำเภอตรวจสอบสถานะความเป็นอยู่ของผู้ได้รับความช่วยเหลือซึ่งมีฐานะยากจน เป็นผู้ที่มีรายได้น้อย หรือไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายได้ ช่วยให้การประเมินความคุ้มค่าในการติดตามให้ชำระเงินคืนของกระทรวงการต่างประเทศและการประเมินความเหมาะสมสำหรับการพิจารณากรณีไม่ต้องขอใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการมีข้อมูลตรวจสอบและเปรียบเทียบ มีความชัดเจน เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2.4 ปัจจัยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการ

ประเด็นการประเมิน กระทรวงการต่างประเทศใช้ปัจจัยเพิ่มประสิทธิภาพใดในการดำเนินงานช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19

2.2.4.1 การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

สำนักงานต่างประเทศได้นำระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยในการเก็บและรวบรวมข้อมูล เพื่อลดเวลาทั้งในส่วนของผู้ขอรับบริการและเจ้าหน้าที่ เช่น กรณีการอำนวยความสะดวกในการเดินทางกลับประเทศไทยในช่วงโควิด-19 ได้นำระบบ google form และระบบ Que Q ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันที่สามารถใช้งานได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ในการรวบรวมรายชื่อและเรียงลำดับผู้ประสงค์เดินทางกลับประเทศไทย ช่วยให้คนไทยสามารถลงทะเบียนแจ้งความประสงค์ได้จากที่พัก ลดการเดินทาง ลดระยะเวลาในการรวบรวมรายชื่อ และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดลำดับและจัดสรรบัตรโดยสารได้ถูกต้อง มีหลักฐานตรวจสอบ การลงทะเบียนก่อนหลัง และสามารถให้บริการแก่คนไทยได้โดยครบถ้วน

2.2.4.2 การดำเนินงานแบบบูรณาการ

กระทรวงการต่างประเทศมีสำนักงานในต่างประเทศซึ่งให้บริการด้านกงสุลจำนวน 95 แห่ง (จากจำนวนสำนักงาน 98 แห่ง) รวมถึงมีหน่วยงานทีมประเทศไทยซึ่งสามารถร่วมทำงานกันอย่างบูรณาการ เพื่อลดการทำงานซ้ำซ้อนและเสริมศักยภาพในการให้บริการประชาชนในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 สำนักงานในต่างประเทศบางส่วนได้จัดระบบการจัดสรรบัตรโดยสารร่วมกัน เช่น ในภูมิภาคยุโรป สายการบิน KLM ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ที่เนเธอร์แลนด์ ยังคงเปิดให้บริการการบินสำหรับผู้โดยสาร สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเฮก จึงเป็นหนึ่งในหน่วยงานหลัก

ในการจัดสรรที่นั่งให้แก่คนไทยที่พำนักในประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคยุโรปซึ่งไม่มีบริการบินระหว่างประเทศในช่วงดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีกรณีการจัดส่งผู้ป่วยจากสหราชอาณาจักร ซึ่งมีความจำเป็นต้องเดินทางไปรับการรักษาตัวที่ประเทศไทยในวันที่ สหราชอาณาจักรไม่ได้รับจัดสรรโควตาในการบินเข้าประเทศไทย จึงได้จัดส่งผู้ป่วยมาขึ้นเครื่องบินที่เนเธอร์แลนด์ช่วยให้ผู้ป่วยสามารถเดินทางกลับประเทศไทยเพื่อเข้ารับการรักษาตัวได้ในโอกาสแรก

นอกจากนี้ ในประเทศที่มีสำนักงานหลายแห่ง มีการแบ่งงานเพื่อเสริมให้การช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสถานเอกอัครราชทูตเป็นหน่วยงานหลักในการขอรับโควตาเดินทางเข้าประเทศไทยและจัดหาเที่ยวบินตามวันที่ได้รับโควตา เช่น สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว สถานเอกอัครราชทูต ณ วอชิงตัน และสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอาบูดาบี เป็นผู้ขอรับโควตาการบินเข้าประเทศไทย และประสานสายการบิน กรณีของญี่ปุ่นเป็นการเดินทางออกจากกรุงโตเกียวเพียงจุดเดียว โดยจัดสรรกำหนดการบินให้คนไทยที่ลงทะเบียนจากทั่วประเทศญี่ปุ่น แต่สำหรับสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรมีกรณีการจัดสรรโควตาการเดินทางเข้าประเทศไทย เพื่อให้บริการบินจากสนามบินในเขตอาณาของสถานกงสุลใหญ่ด้วย เช่น สนามบินที่นครนิวยอร์ก นครลอสแอนเจลิส และนครดูไบ และสถานกงสุลใหญ่ซึ่งมีจำนวนบุคลากรจำนวนน้อยมุ่งดำเนินงานประชาสัมพันธ์ให้คนไทยในพื้นที่ทราบขั้นตอนการลงทะเบียน ประสานให้ทราบรอบเที่ยวบินที่เปิดให้จัดซื้อสำหรับโควตาการบินเข้าประเทศไทยจากสนามบินในเขตอาณา ช่วยและเน้นการให้บริการดูแลและช่วยเหลือคนไทยในด้านอื่น ๆ

สำนักงานในต่างประเทศมีการบูรณาการกับหน่วยงานที่ประเทศไทยและบุคคลภายนอก เช่น สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเทลอาวีฟ ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานแรงงานประจำเทลอาวีฟ ในการจัดแพทย์ออกเอกสาร Fit to fly health certificate ให้แก่แรงงานไทยที่สนามบิน และสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลอนดอน ได้ประสานขอความช่วยเหลือจากนักเรียนแพทย์ที่กรุงลอนดอน เพื่อออกเอกสาร Fit to fly health certificate ให้กับคนไทยที่มีกำหนดเดินทางกลับด้วย Repatriation flight

การดำเนินการในลักษณะบูรณาการทำงานช่วยลดการทำงานซ้ำซ้อน ช่วยลดค่าใช้จ่ายของแต่ละสำนักงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการกิจช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยในต่างประเทศ

2.3 การประเมินประสิทธิภาพของระเบียบในการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยในสถานการณ์ทั่วไป

เมื่อนำระเบียบมาพิจารณาเพิ่มเติมว่า สามารถตอบสนองและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่กงสุลสำหรับความตกทุกข์ได้ยากที่เกิดขึ้นกับคนไทยในสถานการณ์ทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ผู้เขียนพบว่า ระเบียบสามารถช่วยส่งเสริมการดำเนินงานให้ ความช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยสำหรับความทุกข์ยากในสถานการณ์ทั่วไปได้มีประสิทธิภาพเช่นกัน

ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ประเภทความตกทุกข์ได้ยากที่คนไทยขอรับความช่วยเหลือจากสำนักงานในต่างประเทศ ประกอบด้วย (1) การตกทุกข์ได้ยากทั่วไป เช่น ทรัพย์สินสูญหาย หนังสือเดินทางสูญหาย เจ็บป่วย นักเรียนหรือนักศึกษตกทุกข์ ค่ารักษาพยาบาล (2) การช่วยเหลือแรงงานไทย เช่น ติดตามค่าจ้างค้างจ่าย ติดตามสิทธิประโยชน์อื่น ๆ (3) การช่วยเหลือลูกเรือประมง (4) การช่วยเหลือผู้อาจตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ เช่น ค่าประเวณี การใช้แรงงานผิดกฎหมาย (5) การช่วยเหลือคนไทยที่ถูกจับกุมในต่างประเทศ และการเยี่ยมเยียนนักโทษไทยในต่างประเทศ (6) การช่วยเหลือกรณีเสียชีวิต เช่น ส่งศพ ส่งอัฐิ ฝังศพ ติดตามเงินฝังได้ (7) การช่วยติดตามหาญาติและตรวจสอบสภาพความเป็นอยู่ และ (8) อื่น ๆ ตามที่ได้รับการร้องขอ ทั้งนี้ ระเบียบได้ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ ดังนี้

2.3.1 ความรวดเร็วในการดำเนินการ

ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของระเบียบ กรณีคนไทยตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศและร้องขอความช่วยเหลือ หรือหัวหน้าสำนักงานพิจารณาเห็นสมควรให้ความช่วยเหลือ หัวหน้าสำนักงานสามารถให้ความเห็นชอบการให้ความช่วยเหลือและทตรงจ่ายงบประมาณสำหรับภารกิจดังกล่าว ช่วยให้การปฏิบัติภารกิจในการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ได้รับความเดือดร้อนในต่างประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างความรวดเร็ว ทันการณ์ และมีประสิทธิภาพ

2.3.2 การกำกับควบคุมการเบิกจ่ายงบประมาณ

ข้อกำหนดของระเบียบซึ่งกำหนดให้สำนักงานในต่างประเทศทำการทตรงจ่ายเงินงบประมาณ โดยกระทรวงการต่างประเทศคืนเงิน ทตรงจ่ายให้แก่สำนักงานในต่างประเทศเป็นเงินสด ท้องถิ่นเท่ากับจำนวนเงินงบประมาณที่สำนักงานในต่างประเทศเบิกจ่ายจริง ช่วยให้การบริหารงบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ มีการกำกับควบคุมการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเท่าที่จำเป็น ไม่มีเงินงบประมาณคงค้างในต่างประเทศ และสามารถดำเนินการได้จริงในสถานการณ์ความตกทุกข์ได้ยากแบบทั่วไป

2.3.3 การชดใช้เงินคืนต่อทางราชการ

กรณีที่ผู้ได้รับความช่วยเหลือกรณีตกทุกข์ได้ยากในสถานการณ์ทั่วไปไม่สามารถชำระเงินคืนได้ทั้งหมดในกรณีที่ทวงถาม สามารถร้องขอผ่อนชำระภายในระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี นับแต่

วันทำหนังสือรับสภาพหนี้ ซึ่งช่วยให้ผู้ได้รับความช่วยเหลือสามารถบริหารจัดการทางการเงินได้ตามสถานะและความพร้อมทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ การที่ระเบียบได้กำหนดบทลงโทษไว้อย่างชัดเจนสำหรับกรณีไม่ชดใช้เงินคืนตามที่ระบุในหนังสือรับสภาพหนี้ กระทรวงการต่างประเทศสามารถปฏิเสธ ยับยั้ง ยกเลิก และเรียกคืนหนังสือเดินทาง ช่วยให้เจ้าหน้าที่กงสุลสามารถอธิบายให้กับผู้ได้รับความช่วยเหลือได้ทราบขั้นตอน เงื่อนไข และกรอบเวลาอย่างชัดเจน

2.3.4 ปัจจัยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการ

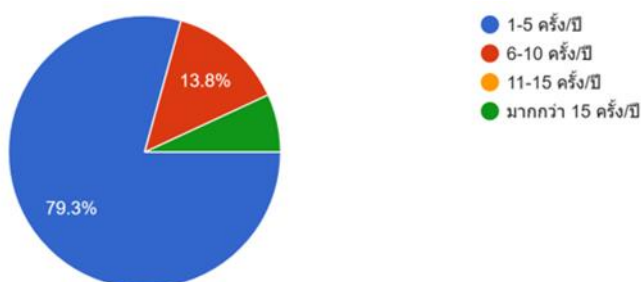
นายอำนาจ พลสวัสดิ์ ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ แจ้งว่า กรมการกงสุลได้นำระบบร้องทุกข์ออนไลน์ (e-Help) มาใช้และอยู่ในขั้นตอนการพัฒนาเพิ่มเติม ระบบดังกล่าวเปิดให้ประชาชนลงทะเบียนร้องทุกข์และติดตามสถานะการขอรับความช่วยเหลือได้ด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ ในขณะเดียวกัน กรมการกงสุลและสำนักงานในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบข้อมูลว่ามีผู้ร้องขอความช่วยเหลือเพิ่มเติมหรือไม่และแจ้งสถานะการดำเนินการล่าสุดในระบบ ช่วยให้สำนักงานในต่างประเทศสามารถให้บริการได้อย่างรวดเร็วและกระทรวงการต่างประเทศสามารถให้การสนับสนุนแก่สำนักงานในต่างประเทศเพิ่มเติมได้กรณีที่ภารกิจดังกล่าวมีความซับซ้อนหรือมีผู้ตกทุกข์ได้จำนวนมาก¹⁹ นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศยังได้พัฒนาระบบ Thai Consular²⁰ ซึ่งมีบริการข้อมูลหมายเลขโทรศัพท์ (hotline) ของสำนักงานในต่างประเทศ บริการค้นหาสำนักงานในต่างประเทศที่อยู่ใกล้เคียงผ่านระบบ google map บริการโทรศัพท์ขอรับความช่วยเหลือเร่งด่วน (SOS call) ซึ่งจะเชื่อมสายของผู้ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศผ่านระบบอินเทอร์เน็ตไปยังเจ้าหน้าที่ของกรมการกงสุลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และเจ้าหน้าที่กรมการกงสุลจะได้ประสานให้สำนักงานในต่างประเทศให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศต่อไป

การพัฒนาระบบ e-Help และ Thai Consular เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยสนับสนุนภารกิจให้ความช่วยเหลือแก่คนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ โดยผู้ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ ญาติของผู้ตกทุกข์ได้ยาก และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสามารถแจ้ง ติดตาม และประสานงานผ่านระบบ ช่วยให้ผู้ตกทุกข์ได้ยากสามารถติดต่อเจ้าหน้าที่ได้ในโอกาสแรก และช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถดูแลคุ้มครองคนไทยได้รวดเร็วยิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงช่วยลดค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสารของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้

¹⁹ อ้างอิงตามเชิงอรรถ 17

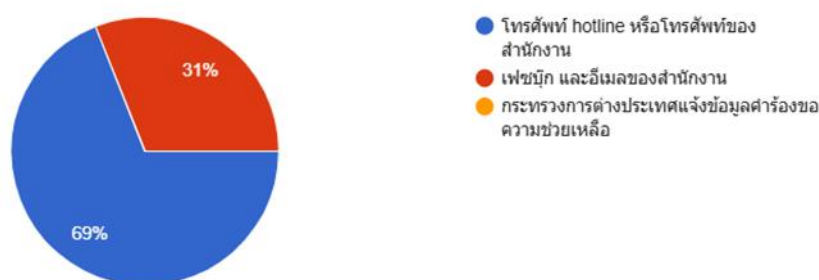
²⁰ กรมการกงสุล, Thai Consular Application ดาวน์โฮลด์กันแล้วหรือยัง?, [ออนไลน์], 2565, แหล่งที่มา: <https://consular.mfa.go.th/thai/content/thai-consular-application-ดาวน์โหลดกันแล้วหรือยัง?cate=5ddb42115e39c4768007e1d>.

ผลจากแบบสอบถามความเห็นของของข้าราชการซึ่งปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลหรือ อัครราชทูตที่ปรึกษาซึ่งกำกับดูแลงานฝ่ายกงสุล ระหว่างปี 2562-2567 ภายหลังระเบียบกระทรวง การต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 มีผลบังคับใช้ จำนวน 29 คน พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านกงสุลเห็นว่า ระเบียบ ดังกล่าวมีหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ที่ชัดเจน ช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติภารกิจและแจ้งรายละเอียดที่ เกี่ยวข้องให้ผู้ตกทุกข์ได้ยากได้ทราบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

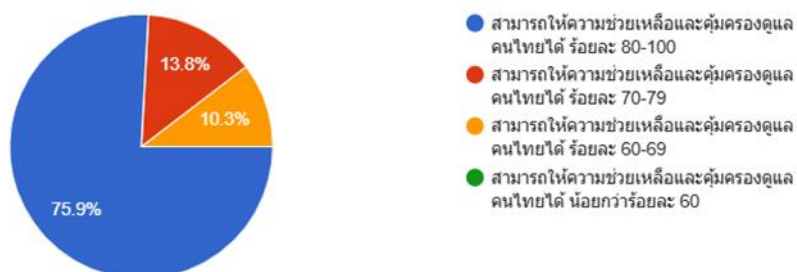
แผนภูมิที่ 1 ความถี่ในการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ

จากแผนภูมิที่ 1 พบว่า (1) สำนักงานในต่างประเทศเบิกจ่ายเงินอุดหนุน เพื่อช่วยเหลือคนไทย ที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ จำนวน 1-5 ครั้งต่อปี ร้อยละ 79.30 (2) เบิกจ่ายเงินอุดหนุน จำนวน 6-10 ครั้งต่อปี ร้อยละ 13.80 และ (3) เบิกจ่ายเงินอุดหนุน จำนวนมากกว่า 15 ครั้งต่อปี ร้อยละ 6.90 เมื่อสอบถามเพิ่มเติมได้รับแจ้งว่า ผู้ขอรับความช่วยเหลือจากสำนักงานในต่างประเทศส่วนใหญ่ สามารถขอรับเงินช่วยเหลือจากญาติที่อยู่ในต่างประเทศและประเทศไทย สวัสดิการของรัฐในประเทศ ที่พำนัก นายจ้างตามสัญญาจ้าง หรือมีเงินที่สามารถจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องได้ การให้ความช่วยเหลือ และคุ้มครองจึงเป็นรูปแบบของการช่วยประสานงาน สนับสนุนข้อมูลด้านกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง แนะนำหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยเป็นล่ามในระหว่างการประสานหน่วยงานท้องถิ่น

แผนภูมิที่ 2 ช่องทางที่คนไทยขอรับความช่วยเหลือกรณีตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ

จากแผนภูมิที่ 2 พบว่า คนไทยติดต่อขอรับความช่วยเหลือและคุ้มครองจากสำนักงานในต่างประเทศผ่าน (1) โทรศัพท์ hotline หรือโทรศัพท์ของสำนักงาน ร้อยละ 69 และ (2) เฟซบุ๊กและอีเมลของสำนักงาน ร้อยละ 31 แม้การติดต่อสำนักงานต่างประเทศผ่านโทรศัพท์จะยังคงเป็นสัดส่วนสูงที่สุด แต่การติดต่อผ่านระบบสารสนเทศ เช่น เฟซบุ๊กและอีเมล ถือว่ามีสัดส่วนที่สูงเช่นเดียวกัน ในปัจจุบัน การประสานงานผ่านเฟซบุ๊กถือเป็นช่องทางที่สำคัญในการติดต่อประสานงานกับคนไทยได้จำนวนมาก จากการสัมภาษณ์นางสาวพิมพ์ชนก จิระพัฒนากุล นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา)²¹ ซึ่งเคยปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเทลอาวีฟ ได้รับแจ้งว่า เฟซบุ๊กเป็นช่องทางหลักที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเทลอาวีฟ ใช้เพื่อประสานกับคนไทยที่พำนักในอิสราเอล กรณีแจ้งเตือนภัย ซึ่งแจ้งระบบการให้ความช่วยเหลือ เช่น ในกรณีอพยพคนไทยจากอิสราเอล จากกรณีเกิดสถานการณ์ความไม่สงบในอิสราเอล ตั้งแต่วันที่ 7 ตุลาคม 2566 ช่วยสนับสนุนให้สถานเอกอัครราชทูตสามารถบริหารจัดการการอพยพคนไทย จำนวน 7,470 คน กลับประเทศไทยได้อย่างเป็นระบบ

แผนภูมิที่ 3 ระดับความสำเร็จในการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากเทียบกับจำนวนคำร้องที่ได้รับ

จากแผนภูมิที่ 3 พบว่า (1) ร้อยละ 75.90 ของสำนักงานในต่างประเทศสามารถให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากสำเร็จ ร้อยละ 80-100 ของจำนวนคำร้องขอความช่วยเหลือ (2) ร้อยละ 13.80 ให้ความช่วยเหลือได้สำเร็จ ร้อยละ 70-79 ของจำนวนคำร้องขอความช่วยเหลือ และ (3) ร้อยละ 10.30 ให้ความช่วยเหลือได้สำเร็จ ร้อยละ 60-69 ของจำนวนคำร้องขอความช่วยเหลือ

²¹ อ้างอิงตามเชิงอรรถ 15

ตารางที่ 4 ประโยชน์ที่เจ้าหน้าที่กงสุลได้รับจากระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 (2) (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

ประโยชน์ที่เจ้าหน้าที่กงสุลได้รับจากระเบียบฯ	จำนวน	ร้อยละ
การกำหนดรายการที่ต้องขอใช้เงินคืนและไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ	23	79.30
การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ซึ่งช่วยลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่และช่วยให้บริการเป็นระบบเดียวกันทั่วโลก	22	75.90
การกำหนดแบบฟอร์มหนังสือสัญญารับรองการขอใช้เงินคืนและหนังสือรับสภาพหนี้ ข้อมูลการติดต่อองค์กรและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระเงินคืน และแนวทางการปฏิเสธ ยับยั้ง ยกเลิก เรียกคืนหนังสือเดินทางกรณีไม่ขอใช้เงินคืน	22	75.90
การกำหนดรายการเอกสารที่ต้องจัดส่งให้กระทรวงการต่างประเทศเพื่อขอคืนเงินทศรองจ่ายอย่างชัดเจน	21	72.40
ระเบียบไม่ชัดเจน ปฏิบัติตามได้ยาก ไม่ได้ประโยชน์ และไม่สามารถปฏิบัติได้จริง	0	0

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าได้รับประโยชน์จากระเบียบจาก (1) การกำหนดรายการที่ต้องขอใช้เงินคืนและไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ ร้อยละ 79.30 (2) การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ซึ่งช่วยลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่และช่วยให้บริการเป็นระบบเดียวกันทั่วโลก ร้อยละ 75.90 (3) การกำหนดแบบฟอร์มหนังสือสัญญารับรองการขอใช้เงินคืนและหนังสือรับสภาพหนี้ ข้อมูลการติดต่อองค์กรและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระเงินคืน และแนวทางการปฏิเสธ ยับยั้ง ยกเลิก เรียกคืนหนังสือเดินทางกรณีไม่ขอใช้เงินคืน ร้อยละ 75.90 และ (4) การกำหนดรายการเอกสารที่ต้องจัดส่งให้กระทรวงการต่างประเทศเพื่อขอคืนเงินทศรองจ่ายอย่างชัดเจน ร้อยละ 72.40

ตารางที่ 5 กรณีที่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ แจ้งข้อมูลให้ผู้ลงนามหนังสือรับรองการขอใช้เงินคืนทราบ (2) (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

การชี้แจงเงื่อนไขการยืมเงินราชการและข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ผู้ได้รับความช่วยเหลือทราบ	จำนวน	ร้อยละ
กรณีไม่ขอใช้เงินคืนตามกำหนด กระทรวงการต่างประเทศสามารถปฏิเสธ ยับยั้ง ยกเลิก เรียกคืนหนังสือเดินทาง	26	89.70
หน่วยงานติดต่อสำหรับการขอใช้เงินคืนราชการ คือ กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ โทร 02 575 1047 ถึง 51	25	86.20
การขอใช้เงินคืนสามารถขอใช้คืนได้ทั้งหมดในครั้งเดียว หรือผ่อนชำระได้ภายในระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันทำหนังสือรับสภาพหนี้	21	72.40
ไม่ได้แจ้งรายละเอียด เนื่องจาก มีการระบุรายละเอียดเป็นลายลักษณ์อักษรในหนังสือสัญญารับรองการขอใช้เงินคืน	1	3.40

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้แจ้งข้อมูลให้แก่ผู้ลงนามในหนังสือรับรองการขอใช้เงินคืนในประเด็น (1) กรณีไม่ขอใช้เงินคืนตามกำหนด กระทรวงการต่างประเทศสามารถปฏิเสธ ยับยั้ง ยกเลิก เรียกคืนหนังสือเดินทาง ร้อยละ 89.70 (2) หน่วยงานติดต่อสำหรับการขอใช้เงินคืนราชการ คือ กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ โทร 02 575 1047 ถึง 51 ร้อยละ 86.20 (3) การขอใช้เงินคืนสามารถขอใช้คืนได้ทั้งหมดในครั้งเดียว หรือผ่อนชำระได้ภายในระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันทำหนังสือรับสภาพหนี้ ร้อยละ 72.40 และ (4) ไม่ได้แจ้งรายละเอียด เนื่องจาก มีการระบุรายละเอียดเป็นลายลักษณ์อักษรในหนังสือสัญญารับรองการขอใช้เงินคืน ร้อยละ 3.40

2.4 สรุปผลการศึกษา

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ได้ตั้งเป้าหมายที่จะตรวจสอบประสิทธิภาพของระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 ใน 2 ประเด็น ดังนี้

2.4.1 การตรวจสอบแบบมุ่งเน้นผลการดำเนินงาน เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานบรรลุผลตามจุดประสงค์ของงบประมาณ มีส่วนสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้ความช่วยเหลือคนไทยมากน้อยเพียงใด และได้ให้การบริการโดยเสมอภาคและเท่าเทียมหรือไม่

จากการนำกรณีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มาเป็นกรณีศึกษา เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของระเบียบในการสนับสนุนภารกิจช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยที่ ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พบว่า ระเบียบช่วยให้สำนักงานในต่างประเทศสามารถให้ความช่วยเหลือคนไทยเดินทางกลับประเทศไทยในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้โดยไม่ล่าช้า การที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข อย่างชัดเจน ส่งผลให้การปฏิบัติภารกิจของเจ้าหน้าที่ถึงสุดเป็นไปในมาตรฐานและระบบเดียวกัน ลดการใช้ดุลยพินิจในการให้บริการ และคนไทยได้รับบริการอย่างเท่าเทียม นอกจากนี้ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการให้บริการ มีการบริหารงานภายในองค์กรในลักษณะเครือข่ายและบูรณาการกับหน่วยงานภายนอกช่วยให้การปฏิบัติภารกิจคุ้มครองคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อจุดประสงค์ของงบประมาณได้

2.4.2 การตรวจสอบแบบมุ่งเน้นระบบ เพื่อตรวจสอบว่า กระทรวงการต่างประเทศมีการกำกับความคุ้มครองการบริหารงบประมาณและให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศได้สอดคล้องกับระเบียบหรือไม่

จากการศึกษาพบว่า กระทรวงการต่างประเทศกำกับการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้สำนักงานในต่างประเทศทตรงจ่ายงบประมาณ เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือแก่คนไทยที่ ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศได้อย่างรวดเร็ว และกระทรวงการต่างประเทศสามารถจ่ายเงินทดรองจ่ายเป็นเงินสดที่ท้องถิ่นตามวงเงินที่สำนักงานในต่างประเทศเบิกจ่ายจริง จึงไม่เกิดเงินเหลือจ่ายในต่างประเทศ ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณ

สำนักงานในต่างประเทศมีความเข้าใจหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของระเบียบกรณีผู้ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ เจ้าหน้าที่ได้ชี้แจง บทลงโทษกรณีไม่ขอใช้เงินคืน ข้อมูลการติดต่อหน่วยประสานงาน (กรมการกงสุล) หลักเกณฑ์การขอผ่อนชำระหนี้และระยะเวลาการผ่อนชำระหนี้ให้ผู้ตกทุกข์ได้ยากทราบก่อนการลงนามในหนังสือสัญญารับรองการขอใช้เงินคืน อีกทั้ง กระทรวงการต่างประเทศยังได้จัดทำเอกสารเพื่อประกอบการใช้ระเบียบ เช่น การจัดทำประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีและการบังคับคดีในทุกจังหวัดของประเทศไทย การกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบสถานะความเป็นอยู่กรณีที่มีผู้ยื่นคำร้องว่ามีฐานะยากจนหรือไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายของหนี้ได้ และกำหนดบทลงโทษกรณีไม่ขอใช้เงินคืนให้กระทรวงการต่างประเทศสามารถปฏิเสธ ยักยอก และเรียกคืนหนังสือเดินทางของผู้ได้รับความช่วยเหลือ โดยมีระเบียบ

กระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการออกหนังสือเดินทาง พ.ศ. 2548 รองรับ ช่วยให้สามารถบริหารงบประมาณและปฏิบัติการกิจได้อย่างเป็นระบบ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

จากการศึกษาผลการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พบว่า ระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่สนับสนุนให้สำนักงานต่างประเทศและกระทรวงการต่างประเทศสามารถช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศได้ตามหลักมนุษยธรรมและเสมอภาค สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดทำระเบียบ พร้อมทั้งมีแนวทางที่สามารถนำมาปฏิบัติและให้บริการประชาชนได้จริง มีกลไกการกำกับและมีหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานที่ชัดเจน

บทที่ 3

ข้อเสนอ

3.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำกับควบคุมการใช้จ่ายเงินอุดหนุน รวมถึงสนับสนุนการดำเนินงานด้านการดูแลและคุ้มครองคนไทยในต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครอบคลุมลักษณะความตกทุกข์ได้ยากที่เกิดขึ้นจริงในต่างประเทศได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติภารกิจและบริหารงบประมาณจำเป็นต้องมีปัจจัยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยเพื่อให้ทำงานได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประหยัดเวลามากขึ้น และสามารถตรวจสอบฐานข้อมูลได้ครบถ้วน โดยขอเสนอปัจจัยการเสริมประสิทธิภาพการกำกับการบริหารงบประมาณและการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการใน 3 ประเด็น ประกอบด้วย การจัดทำระบบตรวจสอบสถานะการชดใช้เงินคืน การกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้สามารถลงนามหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืนหรือหนังสือรับสภาพหนี้ผ่านระบบออนไลน์ และการอบรมเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านกงสุลทั้งด้านระเบียบและระบบเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมประสิทธิภาพการช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยในต่างประเทศ และจัดวางระบบให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกสำนักงาน

3.2 ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

3.2.1 ระบบตรวจสอบสถานะการชดใช้เงินคืน

กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ได้พัฒนาระบบร้องทุกข์ออนไลน์ (e-Help) เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่คนไทยกรณีตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ โดยผู้ร้องสามารถลงทะเบียนร้องทุกข์และติดตามสถานะการขอรับความช่วยเหลือได้ด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ ในขณะเดียวกัน ก็ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่สำนักงานในต่างประเทศได้ทราบว่า มีคนไทยตกทุกข์ได้ยากและต้องการความช่วยเหลือในพื้นที่การให้บริการด้านกงสุลของแต่ละสำนักงานได้อย่างรวดเร็ว สามารถประสานและให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลดังกล่าวได้โดยไม่ล่าช้า

ผู้เขียนขอเสนอให้จัดทำระบบตรวจสอบสถานะการชดใช้เงินคืนไว้ภายใต้ระบบ e-Help ดังกล่าว เพื่อให้สำนักงานในต่างประเทศสามารถตรวจสอบสถานะว่าผู้ตกทุกข์ได้ยากได้เคย

ลงนามหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืนและหนังสือรับรองสภาพหนี้กับสำนักงานในต่างประเทศอื่นใดไว้หรือไม่ และได้ชดใช้หนี้รายการเก่าเสร็จสิ้นแล้วหรือไม่ ผ่านระบบออนไลน์ ทดแทนระบบเดิมที่เจ้าหน้าที่กงสุลจะต้องตรวจสอบข้อมูลกับกรมการกงสุลผ่านระบบสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ อีเมล หรือระบบส่งข้อความเพื่อสนทนา (Chat application) เนื่องจาก ระเบียบกำหนดว่า กรณีคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศไม่สามารถชดใช้เงินคืนทั้งหมดได้ในทันทีที่ทวงถาม สามารถร้องขอผ่อนชำระเงินคืน โดยมีข้อกำหนดให้ผ่อนชำระได้ภายในระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันทำหนังสือรับรองสภาพหนี้ ดังนั้น ในช่วงเวลา 2 ปี ที่ผ่อนชำระหนี้ บุคคลดังกล่าวสามารถเดินทางไปต่างประเทศได้ตามปกติและมีโอกาสประสบปัญหาและตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศได้ ระบบตรวจสอบสถานะการชดใช้เงินคืนดังกล่าวจะช่วยอำนวยความสะดวกให้สำนักงานในต่างประเทศ ทั้ง 95 แห่งทั่วโลก สามารถตรวจสอบข้อมูลผู้ยังชำระหนี้เดิมไม่เสร็จสิ้นผ่านระบบออนไลน์ เพื่อช่วยป้องกันการยืมเงินซ้ำในต่างประเทศ²² โดยขอเสนอให้ กำหนดข้อมูลจากระบบตรวจสอบสถานะการชดใช้เงินคืนดังกล่าวถือเป็นข้อมูลสำหรับใช้ภายในหน่วยงานกระทรวงการต่างประเทศเท่านั้น ผู้มีสิทธิเข้าใช้งานระบบจะต้องลงทะเบียนกับกรมการกงสุลและมีรหัสสำหรับการเข้าใช้งานเฉพาะบุคคลเพื่อการตรวจสอบการใช้งานกรณีพบข้อมูลรั่วไหล การใช้งานต้องเชื่อมต่อผ่านเครือข่ายภายในของกระทรวงการต่างประเทศ (ระบบ Global protect) เพื่อเหตุผลด้านความปลอดภัยของข้อมูล ทั้งนี้ การตรวจสอบสถานะการชดใช้เงินคืนซึ่งจัดทำโดยสำนักงานในต่างประเทศอื่น ผู้ใช้งานจะได้รับอนุญาตให้เข้าถึงเฉพาะข้อมูล ชื่อผู้มีหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืน เลขบัตรประจำตัวประชาชน และสถานะการชดใช้เงินคืน แต่ไม่สามารถเปิดดูสัญญา เอกสารรายการค่าใช้จ่าย และข้อมูลอื่น ๆ ของรายการยืมเงินดังกล่าวได้

3.2.2 การกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้สามารถลงนามหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืนหรือหนังสือรับรองสภาพหนี้ผ่านระบบออนไลน์

ปัจจุบัน การลงนามในหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืนหรือหนังสือรับรองสภาพหนี้ผู้ร้องขอความช่วยเหลือ ผู้ปกครองของผู้ร้องขอความช่วยเหลือ (กรณีผู้เยาว์) หรือญาติของผู้ร้องขอความช่วยเหลือสามารถลงนามเอกสารต่อหน้าเจ้าหน้าที่ได้ที่สำนักงานในต่างประเทศ กรมการกงสุลกระทรวงการต่างประเทศ หรือสำนักงานหนังสือเดินทางชั่วคราว 25 แห่ง ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานในกรุงเทพมหานคร 7 แห่ง และจังหวัดอื่นๆ 18 แห่ง

²² ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. 2562 ข้อ 59 กำหนดว่า การอนุมัติให้ยืมเงินเพื่อใช้ในราชการ ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติให้ยืมเฉพาะเท่าที่จำเป็น และห้ามมิให้อนุมัติให้ยืมเงินรายใหม่ ในเมื่อผู้ยืมมิได้ชำระคืนเงินยืมรายการเก่าให้เสร็จสิ้นไปก่อน

ผู้เขียนขอเสนอให้ กระทรวงการต่างประเทศกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ สำหรับกรณีที่ผู้ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศหรือญาติไม่สามารถเดินทางมาลงนามในหนังสือสัญญา รับรองการชดใช้เงินคืนหรือหนังสือรับสภาพหนี้ต่อหน้าเจ้าหน้าที่ได้ เช่น พานักในพื้นที่ห่างไกล ผู้ปกครองของผู้เยาว์พำนักคนละประเทศ หรือผู้ตกทุกข์ได้ลำบากเจ็บไม่สามารถเดินทางมาลงนามใน เอกสารได้ ให้สามารถลงนามหนังสือหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืนหรือหนังสือรับสภาพหนี้ต่อ หน้าเจ้าหน้าที่ผ่านระบบออนไลน์ โดยเป็นระบบภายใต้ระบบ e-Help ผู้ที่ประสงค์ขอลงนามเอกสาร ในรูปแบบดังกล่าวต้องลงทะเบียน ผ่านระบบยืนยันตัวตนบุคคลของระบบ e-Help เพื่อจัดส่ง คำร้อง ขอลงนามผ่านระบบออนไลน์มายังสำนักงานในต่างประเทศ และเมื่อได้รับการอนุมัติจากสำนักงานใน ต่างประเทศดังกล่าวแล้ว จึงนัดหมายเวลาเพื่อลงนามในหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืนหรือ หนังสือรับสภาพหนี้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Contract) และลงนามแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature) ต่อหน้าเจ้าหน้าที่ผ่านระบบออนไลน์ต่อไป

อนึ่ง ข้อเสนอดังกล่าว นอกเหนือจากการอำนวยความสะดวกให้แก่คนไทยและ ญาติของผู้ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ ซึ่งมีข้อติดขัดในการเดินทางมาลงนามเอกสารต่อหน้า เจ้าหน้าที่แล้ว ยังเป็นการเตรียมตัวสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ การบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562²³ อีกทั้ง ยังช่วยลดเวลาและ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้ตกทุกข์ได้ยากและญาติของผู้ตกทุกข์ได้ยากด้วย

3.2.3 การอบรมเจ้าหน้าที่

เนื่องด้วยจำนวนคนไทยที่เดินทางไปต่างประเทศมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และรูปแบบความตกทุกข์ได้ยากก็มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ดังนั้น กระทรวงการต่างประเทศจึงควร จัดการอบรมเรื่องการนำระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือ คนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562 มาใช้ในการให้ความช่วยเหลือแก่คนไทย ระเบียบ ด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ และระเบียบด้านการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุของส่วนราชการใน ต่างประเทศ รวมถึงอบรมการใช้ระบบและเทคโนโลยีสารสนเทศที่กรมการกงสุลได้พัฒนาขึ้น เพื่อช่วย

²³ พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 มาตรา 4 กำหนดว่า เพื่อให้ การบริหารงานภาครัฐและการจัดทำบริการสาธารณะเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และ ตอบสนองต่อการให้บริการและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการบริหารงานและ การจัดทำบริการสาธารณะในรูปแบบและช่องทางดิจิทัล โดยมีการบริหารจัดการและการบูรณาการข้อมูลภาครัฐ และการทำงานให้มีความสอดคล้องกันและเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างมั่นคงปลอดภัยและมีธรรมาภิบาล โดยมุ่งหมาย ในการเพิ่มประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกในการให้บริการและการเข้าถึงของประชาชน และในการเปิดเผย ข้อมูลภาครัฐต่อ สาธารณะและสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน และกำกับดูแลให้การให้บริการด้านกงสุลเป็นมาตรฐานเดียวกัน สำหรับผู้ที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลในสำนักงานทั้ง 95 แห่งทั่วโลก ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานช่วยเหลือและคุ้มครองคนไทยในต่างประเทศได้ในระยะยาวต่อไป

บรรณานุกรม

เอกสารราชการ

พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 67 ก, 22 พฤษภาคม 2562.

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 120 ง, 13 พฤษภาคม 2562.

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 131 ง, 23 พฤษภาคม 2562.

ระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 291 ง, 26 พฤศจิกายน 2562.

ข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 5). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 102 ง, 1 พฤษภาคม 2563.

ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 69 ง, 25 มีนาคม 2563.

กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่กักกันโรคแห่งรัฐ (State Quarantine) แบบบูรณาการ.

สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย. ประกาศสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เรื่อง ห้ามอากาศยานทำการบินเข้าสู่ประเทศไทยเป็นการชั่วคราว (ฉบับที่ 2). 6 เมษายน 2563.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรมการกงสุล. Thai Consular Application ดาวน์โหลดกันแล้วหรือยัง? [ออนไลน์]. 2565.

แหล่งที่มา: <https://consular.mfa.go.th/thai/content/thai-consular-application-ดาวน์โหลดกันแล้วหรือยัง?cate=5ddbe42115e39c4768007e1d> [24 สิงหาคม 2567].

กระทรวงการต่างประเทศ. กระทรวงการต่างประเทศมุ่งมั่นช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศและ
อำนวยความสะดวกคนต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ท่ามกลางสถานการณ์
โควิด-19. [ออนไลน์]. 2563. แหล่งที่มา: [https://www.mfa.go.th/th/content/
dgpresscon27112020](https://www.mfa.go.th/th/content/dgpresscon27112020) [9 สิงหาคม 2567].

Centre for Research on the Epidemiology of Disaster. CRED Crunch: Disaster Year in
Review 2023. [Online]. 2024, April. Available from: [https://www.cred.be/sites/
default/files/CredCrunch70.pdf](https://www.cred.be/sites/default/files/CredCrunch70.pdf) [2024, July 27].

World Health Organization. Fact Sheets Coronavirus disease (COVID-19). [Online].
2023. Available from: [https://www.who.int/news-room/fact-
sheets/detail/coronavirus-disease-\(covid-19\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/coronavirus-disease-(covid-19)) [2024, July 27].

การสัมภาษณ์

ณัฐอร ลิมปิชาติ. นักการทูตชำนาญการ กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา. สัมภาษณ์,
9 สิงหาคม 2567.

ธัญญรัตน์ มั่งคั่งรังษี. หัวหน้ากลุ่มงานนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวง. สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2567.

ปัทมาวดี เอื้ออารีย์จิต. นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กรมเอเชียตะวันออก. สัมภาษณ์,
9 สิงหาคม 2567.

พิชญ์สินี มูลพฤกษ์. อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์. สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม
2567.

พิมพ์ชนก จิระพัฒน์นากุล. นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) สำนักบริหารการคลัง. สัมภาษณ์,
6 สิงหาคม 2567.

ลัสพรพรรณ ตุ่มสวัสดิ์. นักการทูตชำนาญการพิเศษ กรมเอเชียตะวันออก. สัมภาษณ์, 5 สิงหาคม 2567.

ศาสตราจารย์ ชัยวรพร. นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) สำนักบริหารการคลัง. สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม
2567.

สรยศ กิจภากรณ์. นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ. สัมภาษณ์,
6 สิงหาคม 2567.

อำนาจ พลพะสิทธิ์. ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการ
กงสุล. สัมภาษณ์, 5 สิงหาคม 2567

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุน
เพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. 2562

ระเบียบกระทรวงการต่างประเทศ

ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ

พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ เพื่อให้การใช้จ่ายเงินเป็นไปอย่างเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการต่างประเทศ ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หลักเกณฑ์และคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้ว หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“สำนักงาน” หมายความว่า สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ สำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทย ณ ต่างประเทศ

“หัวหน้าสำนักงาน” หมายความว่า เอกอัครราชทูต กงสุลใหญ่ ผู้อำนวยการสำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทย ณ ต่างประเทศ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

“ภัยพิบัติ” หมายความว่า สาธารณภัยต่าง ๆ อันได้แก่ ภัยธรรมชาติ ภัยที่เกิดจากโรคระบาด อุบัติภัย ภัยสงคราม ภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่อการร้าย ภัยอันเนื่องมาจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองและภัยอื่น ๆ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติหรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้นซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายหรือความเสียหายแก่ทรัพย์สิน

ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

เงินอุดหนุน

ข้อ ๖ ให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศมีอำนาจบริหารจัดการการใช้จ่ายเงินอุดหนุนประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป รายการเงินช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ ที่ได้รับจัดสรร

หน้า ๒

เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๒๔๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการควบคุม
การใช้จ่ายเงินอุดหนุน เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ ๗ ให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีอำนาจอนุมัติและ
ส่งจ่ายเงินอุดหนุน

หมวด ๒

การให้ความช่วยเหลือและจ่ายเงินอุดหนุน

ข้อ ๘ ในกรณีคนไทยตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศและร้องขอความช่วยเหลือ หรือหัวหน้า
สำนักงานพิจารณาเห็นสมควรให้ความช่วยเหลือ ให้หัวหน้าสำนักงานพิจารณาดำเนินการให้ความช่วยเหลือ
ตามข้อ ๙ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ โดยให้จ่ายได้เท่าที่จ่ายจริง ตามความจำเป็น เหมาะสม และ
ประหยัด เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าให้แก่คนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ
โดยไม่ถือเป็นการชดใช้ความเสียหายให้แก่บุคคลดังกล่าว หรือเพื่อให้คนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากนั้น
เดินทางกลับภูมิลำเนาในประเทศไทย แล้วแต่กรณี

ข้อ ๙ การให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีที่ผู้ตกทุกข์ได้ยาก
มิได้เดินทางกลับประเทศไทย ให้จ่ายได้ตามประเภทรายจ่าย ดังนี้

- (๑) กรณีเกิดภัยพิบัติ ได้แก่
  - (ก) ค่าอาหาร
  - (ข) ค่าเครื่องนุ่งห่ม
  - (ค) ค่าเวชภัณฑ์
  - (ง) ค่ารักษาพยาบาล
  - (จ) ค่าเช่าที่พัก
  - (ฉ) ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น
- (๒) กรณีอยู่ในระหว่างถูกจับกุม ถูกควบคุมตัว ถูกกักขัง หรือถูกจำคุก ได้แก่
  - (ก) ค่าของเยี่ยม
  - (ข) ค่าเวชภัณฑ์
  - (ค) ค่ารักษาพยาบาล
  - (ง) ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น
- (๓) กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรม ได้แก่
  - (ก) ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ
  - (ข) ค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี
  - (ค) ค่าใช้จ่ายในระหว่างการปล่อยตัวชั่วคราว หรือระหว่างรอการสอบสวน
  - (ง) ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น

ข้อ ๑๐ การให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีที่ผู้ตกทุกข์ได้ยากขอเดินทางกลับภูมิลำเนาในประเทศไทย ให้จ่ายตามประเภทรายจ่าย ดังนี้

- (๑) ค่าพาหนะเดินทางกลับประเทศไทย
- (๒) ค่าอาหารระหว่างรอเดินทางและระหว่างการเดินทาง
- (๓) ค่าเช่าที่พักระหว่างรอเดินทางและระหว่างการเดินทาง
- (๔) ค่ารักษาพยาบาลเมื่อเกิดอาการเจ็บป่วยระหว่างรอเดินทางและระหว่างการเดินทาง
- (๕) ค่าใช้จ่ายสำหรับแพทย์หรือผู้ดูแลที่จำเป็นต้องเดินทางพร้อมกับผู้ตกทุกข์ได้ยาก
- (๖) ค่าเวชภัณฑ์
- (๗) ค่าเครื่องนุ่งห่ม
- (๘) ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่ทางราชการในต่างประเทศเรียกเก็บ
- (๙) ค่าปรับหรือค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายตามที่ทางราชการในต่างประเทศเรียกเก็บ
- (๑๐) ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือบุคคลสัญชาติอื่นพร้อมกับคนไทย ให้ดำเนินการช่วยเหลือตามวรรคหนึ่งได้

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่คนไทยถึงแก่ความตายในต่างประเทศ ให้จ่ายได้ตามประเภทรายจ่าย ดังนี้

- (๑) ค่าจัดการศพ
- (๒) ค่าขนส่งอัฐิกลับประเทศไทย
- (๓) ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ในการจัดการศพและการขนส่งอัฐิกลับประเทศไทย
- (๔) ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น

ข้อ ๑๒ กรณีมีเหตุจำเป็นหรือกรณีเร่งด่วนอย่างอื่น ให้จ่ายได้ตามที่หัวหน้าสำนักงานเห็นสมควร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด

หมวด ๓

การชดใช้เงิน

ข้อ ๑๓ ผู้ได้รับความช่วยเหลือตามข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ ต้องชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการตามข้อ ๑๔ เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้ที่ไม่ต้องชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการ

- (๑) กรณีเกิดภัยพิบัติ ตามข้อ ๙ (๑)
- (๒) กรณีอยู่ในระหว่างถูกจับกุม ถูกควบคุมตัว ถูกกักขัง หรือถูกจำคุก ตามข้อ ๙ (๒) ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด
- (๓) กรณีศพไร้ญาติหรือศพที่ญาติไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายตามข้อ ๑๑ ได้ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด
- (๔) กรณีบุคคลวิกลจริต ซึ่งผู้ได้รับความช่วยเหลือและญาติไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่าย

หน้า ๔

เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๒๙๑ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

(๕) กรณีการติดตามให้ชำระเงินคืน หากเกิดค่าใช้จ่ายสูงกว่าเมื่อเทียบกับเงินที่ได้ช่วยเหลือ หรือไม่มีความคุ้มค่า หรือไม่เป็นประโยชน์แก่ทางราชการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด

(๖) กรณีอื่น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนด ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงหลักมนุษยธรรม

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ต้องมีการชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ ให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หัวหน้าสำนักงานหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการให้ผู้ได้รับความช่วยเหลือทำหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืน

ในกรณีที่ผู้ได้รับความช่วยเหลือไม่สามารถชดใช้เงินคืนได้ทั้งหมดในทันทีที่ทวงถาม และผู้ได้รับความช่วยเหลือร้องขอผ่อนชำระหนี้ ให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หัวหน้าสำนักงานหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการให้ผู้ได้รับความช่วยเหลือทำหนังสือรับสภาพหนี้ โดยมีข้อกำหนดให้ผ่อนชำระหนี้ได้ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ ปี นับแต่วันทำหนังสือรับสภาพหนี้

หนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืนและหนังสือรับสภาพหนี้ให้เป็นไปตามแบบที่กระทรวง การต่างประเทศกำหนด

กรณีที่ผู้ได้รับความช่วยเหลือไม่ชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการในทันทีที่ทวงถาม หรือในกรณีที่มีการทำหนังสือรับสภาพหนี้ ไม่ผ่อนชำระหนี้ตามที่ระบุในหนังสือรับสภาพหนี้ กระทรวงการต่างประเทศ สามารถปฏิเสธ ยับยั้ง ยกเลิก และเรียกคืนหนังสือเดินทางของผู้ได้รับความช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการออกหนังสือเดินทาง พ.ศ. ๒๕๔๘

ให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นโจทก์ฟ้องคดีในกรณีที่ต้องดำเนินคดีเพื่อเรียกให้ชดใช้เงินคืน

ข้อ ๑๕ เงินที่กระทรวงการต่างประเทศได้รับชำระคืน ให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

หมวด ๔

หลักฐานการจ่ายเงินอุดหนุน

ข้อ ๑๖ เมื่อสำนักงานได้จ่ายเงินอุดหนุนไปแล้ว ให้หัวหน้าสำนักงานจัดทำบัญชีรายชื่อและที่อยู่ของผู้ได้รับความช่วยเหลือ รายละเอียดค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ใบสำคัญคู่จ่าย สำเนาหลักฐานการเดินทางกลับประเทศไทย และเอกสารที่เกี่ยวข้องส่งให้กระทรวงการต่างประเทศ

ในกรณีที่ต้องมีการชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการ ให้สำนักงานจัดทำและส่งคำแปลเป็นภาษาไทยของเอกสารตามวรรคหนึ่ง พร้อมทั้งรับรองคำแปล ในกรณีที่เอกสารดังกล่าวจัดทำเป็นภาษาต่างประเทศ รวมทั้งให้ส่งหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินมาพร้อมกันด้วย

ข้อ ๑๗ วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินในเรื่องใดที่มีได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยการนั้น

เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๒๙๑ ง หน้า ๕
ราชกิจจานุเบกษา ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

หมวด ๕
การพัสดุและการบัญชี

- ข้อ ๑๘ การจัดหาและควบคุมพัสดุ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการพัสดุ
ข้อ ๑๙ การบัญชีให้เป็นไปตามระบบบัญชีที่สอดคล้องกับหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับ
หน่วยงานภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒
ดอน ปรมัตถวินัย
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ภาคผนวก ข.

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยาก
ในต่างประเทศ กรณีไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ
กรณีไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ

โดยที่เป็นการสมควรให้มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ เพื่อให้การดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศ ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ และสอดคล้องกับหลักมนุษยธรรม

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ และ ข้อ ๑๓ ของระเบียบกระทรวงการต่างประเทศ ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงเห็นควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ ไว้ดังต่อไปนี้

๑. หลักเกณฑ์นี้เรียกว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ”

๒. หลักเกณฑ์นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

๓. บรรดาหลักเกณฑ์ และคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้ว หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์นี้ ให้ใช้หลักเกณฑ์นี้แทน

๔. การให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการตามข้อ ๑๓ (๒) (๓) (๔) และ (๖) ของระเบียบฯ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

๔.๑ การให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศที่มีได้เดินทางกลับประเทศไทย กรณีอยู่ในระหว่างถูกจับกุม ถูกควบคุมตัว ถูกกักขัง หรือถูกจำคุก ตามประเภทรายจ่าย ข้อ ๔ (๒) ของระเบียบฯ เมื่อให้การช่วยเหลือแล้วคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ ดังนี้

๔.๑.๑ ผู้ที่ถูกจับกุม ถูกควบคุมตัว ถูกกักขัง หรือถูกจำคุก หมายถึง ผู้ถูกกล่าวหา ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ต้องโทษตามคำพิพากษา ที่อยู่ในระหว่างถูกจับกุม ถูกควบคุมตัว ถูกกักขัง หรือถูกจำคุก จากกรรการกระทำความผิดทางอาญา

๔.๑.๒ ประเภทรายจ่ายใดที่บุคคลตามข้อ ๔.๑.๑ ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐต่างประเทศ หรือได้รับแล้วแต่ไม่เพียงพอ เมื่อหัวหน้าสำนักงานให้ความช่วยเหลือแล้ว บุคคลนั้นไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ

๔.๒ การให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ถึงแก่ความตายในต่างประเทศกรณีศพไร้ญาติหรือศพที่ญาติไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายได้ ตามประเภทรายจ่าย ข้อ ๑๑ ของระเบียบฯ เมื่อให้การช่วยเหลือแล้วคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ ดังนี้

๔.๒.๑ กรณีศพไร้ญาติต้องเข้าเงื่อนไขทั้งหมด ดังต่อไปนี้

๔.๒.๑.๑ คนไทยที่เสียชีวิตในต่างประเทศ มีหลักฐานการเสียชีวิต ได้แก่ หนังสือรับรองการเสียชีวิตจากหน่วยงานท้องถิ่นและในมรณะบัตร

๔.๒.๑.๒ ได้ตรวจสอบข้อมูลทางทะเบียนราษฎรและได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ทางเครือญาติตามพศุตินัยแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีญาติหรือไม่ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีญาติ

๔.๒.๑.๓ หัวหน้าสำนักงานได้พิจารณาจัดการศพไร้ญาติตามที่เห็นสมควรตามความเหมาะสม และประหยัด

๔.๒.๑.๔ ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีไม่ต้องขอใช้เงินคืนให้แกทางราชการ

ในกรณี...

-๒-

ในกรณีที่น่าปรากฏภายหลังจากที่ได้ให้ความช่วยเหลือแล้ว มีบุคคลมาแสดงตนว่าเป็นญาติของคนไทยที่ถึงแก่ความตาย ให้บุคคลดังกล่าวแสดงพยานหลักฐานความสัมพันธ์ทางเครือญาติ และให้ดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ ๑๔ โดยถือว่าเป็นกรณีที่ต้องชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการ

กรณีตามวรรคก่อน หากบุคคลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าไม่สามารถแสดงตนได้ก่อนเวลาที่ให้ความช่วยเหลือ และประสงค์จะขอยกเว้นการชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการ ให้กรมการกงสุลพิจารณาตามข้อ ๔.๒.๒ และความสุจริตของบุคคลดังกล่าว

๔.๒.๒ กรณีศพที่ญาติไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายได้ต้องเข้าเงื่อนไขทั้งหมด ดังต่อไปนี้

๔.๒.๒.๑ หัวหน้าสำนักงานได้พิจารณาจัดการศพตามที่เห็นสมควร ตามความ

เหมาะสมและประหยัด

๔.๒.๒.๒ ญาติของคนไทยที่ถึงแก่ความตายซึ่งได้รับความช่วยเหลือ มีฐานะยากจนหรือเป็นผู้มีรายได้น้อย ซึ่งได้รับการตรวจสอบและยืนยันจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๒.๒.๓ ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีที่ไม่ต้องชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ

๔.๓ กรณีการติดตามให้ชำระเงินคืน หากเกิดค่าใช้จ่ายสูงกว่าเมื่อเทียบกับเงินที่ได้ช่วยเหลือหรือไม่มีความคุ้มค่า หรือไม่เป็นประโยชน์แก่ทางราชการ เมื่อให้การช่วยเหลือแล้วคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศไม่ต้องชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการ ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๔.๓.๑ พนักงานอัยการมีความเห็นควรยุติการดำเนินคดีตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีทางแพ่งของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๒๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๒ หรือ

๔.๓.๒ ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีที่ไม่ต้องชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ

กรณีการติดตามให้ชำระเงินคืน หากเกิดค่าใช้จ่ายสูงกว่าเมื่อเทียบกับเงินที่ได้ช่วยเหลือ หมายถึง จำนวนเงินที่ขอความช่วยเหลือตามหนังสือสัญญารับรองการชดใช้เงินคืนหรือจำนวนเงินที่ยินยอมรับผิดชอบตามหนังสือรับสภาพหนี้ มีจำนวนน้อยกว่าค่าใช้จ่ายของทางราชการในกระบวนการติดตามให้ชำระเงินคืน ซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีและบังคับคดีด้วย

๔.๔ กรณีอื่น โดยคำนึงถึงหลักมนุษยธรรม ตามข้อ ๑๓ (๖) ของระเบียบฯ เมื่อได้รับความช่วยเหลือแล้วไม่ต้องชดใช้เงินคืนแก่ทางราชการ อาทิ

(ก) กรณีเกิดภัยพิบัติที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของชีวิตจนถึงขั้นอพยพกลับประเทศไทย และไม่อาจรอสำนักงบประมาณอนุมัติจัดสรรงบกลางรายการสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นได้ ทั้งนี้ให้หัวหน้าสำนักงานเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามความจำเป็น เหมาะสม และประหยัด โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของทางราชการ

(ข) กรณีมีความจำเป็นต้องนำเด็กที่อยู่ในความดูแลของผู้ต้องขังคนไทยที่ถูกต้องโทษอยู่ในทัณฑสถานในต่างประเทศ เดินทางกลับประเทศไทยเพื่อให้ญาติเป็นผู้ปกครองดูแล และญาติมีฐานะยากจนไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับประเทศไทยได้

ทั้งนี้ เด็กที่อยู่ในความดูแลของผู้ต้องขังคนไทย หมายถึง เด็กซึ่งอยู่ในความดูแลของผู้ต้องขังซึ่งมีสัญชาติไทยและต้องติดตามผู้ต้องขังเข้าไปยังทัณฑสถานในต่างประเทศ หรือเด็กซึ่งคลอดในระหว่างที่มารดาซึ่งมีสัญชาติไทยถูกคุมขังในทัณฑสถานในต่างประเทศ

(ค) การให้ความช่วยเหลือกรณีนี้ให้หมายความรวมถึง กรณีคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศหรือญาติที่ขอรับความช่วยเหลือมีฐานะยากจนหรือไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายได้ และมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยแก่ชีวิต แก่ร่างกาย และเสรีภาพของคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ

การให้ความช่วยเหลือตามข้อนี้ ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีที่ไม่ต้องชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ

/กรณีตามข้อ ...

-๓-

กรณีตามข้อ ๔.๔ (ก) ให้คณะกรรมการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยาก ในต่างประเทศ กรณีที่ไม่ต้องขอใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ พิจารณานอมนิติเป็นกรณีเร่งด่วน

๕. กรณีที่ต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีที่ไม่ต้องขอใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ หากมีความจำเป็น เร่งด่วน อาจขออนุมัติจาก คณะกรรมการฯ ภายหลังจากให้ความช่วยเหลือได้

๖. ให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการพิจารณาการช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีที่ไม่ต้องขอใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ" ประกอบด้วย อธิบดีกรมการกงสุล หรือผู้แทน เป็นประธานกรรมการ เอกอัครราชทูตประจำกระทรวงที่กำกับดูแล สำนักบริหารการคลัง ผู้แทนกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย รองอธิบดีกรมการกงสุลที่กำกับดูแลราชการของกงสุล และดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ ผู้แทนสำนักบริหารการคลัง และผู้แทนกลุ่มงานนิติการ เป็นกรรมการ ให้ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ เป็นกรรมการและเลขานุการ และเจ้าหน้าที่ของกงสุลคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศจำนวนสองคน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๗. คณะกรรมการพิจารณาการช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีที่ไม่ต้องขอใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๗.๑ พิจารณาให้ความเห็นชอบกรณีที่ได้รับขอความช่วยเหลือไม่ต้องขอใช้เงินคืนแก่ทางราชการ ตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยาก ในต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๓

๗.๒ เก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ทุกข์ได้ยาก ในต่างประเทศ

๗.๓ เชิญส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมให้ข้อมูล แสดงความเห็น หรือจัดส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณา

๗.๔ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่กระทรวงการต่างประเทศมอบหมาย เพื่อให้การดำเนินการ สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยาก ในต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๒ และเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๘. การประชุมของคณะกรรมการพิจารณาการช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ กรณีที่ไม่ต้องขอใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ ต้องมีกรรมการเข้าประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ ทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุม คราวนั้น

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียง เป็นเสียงชี้ขาด กรรมการเสียงข้างน้อยสามารถขอให้ บันทึกรายงานการประชุมได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓

พล.ต. นพ.แสง

(นางบุษยา มาทแล็ง)

ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาววราทิพย์ ศุภชวโรจน์
ประวัติการศึกษา	– อักษรศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย – M.A. in Chinese Studies, School of Oriental and African Studies, University of London สหราชอาณาจักร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2545	เจ้าหน้าที่การทูต 3-เจ้าหน้าที่การทูต 5 กองเอเชียตะวันออก 3 กรมเอเชียตะวันออก
พ.ศ. 2549	เลขานุการโทและเลขานุการเอก สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเฉิงตู สาธารณรัฐประชาชนจีน
พ.ศ. 2553	เจ้าหน้าที่การทูต 6 ส่วนจัดหาและบริหารทรัพย์สินในต่างประเทศ สำนักจัดหาและบริหารทรัพย์สิน สำนักงานปลัดกระทรวง
พ.ศ. 2555	เลขานุการเอกและที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
พ.ศ. 2559	นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) ส่วนจัดหาและบริหารทรัพย์สิน ในต่างประเทศ สำนักจัดหาและบริหารทรัพย์สิน สำนักงานปลัดกระทรวง
พ.ศ. 2562	ผู้อำนวยการส่วนจัดหาและบริหารทรัพย์สินในประเทศ สำนักจัดหาและบริหารทรัพย์สิน สำนักงานปลัดกระทรวง
พ.ศ. 2563	อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
พ.ศ. 2566	ผู้อำนวยการส่วนงบประมาณ สำนักบริหารการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวง
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการส่วนงบประมาณ สำนักบริหารการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวง